

Doma in po svetu

— PREGLED NAJVAŽNEJŠIH DOGODKOV —

Gorbačov pričel obisk v ZDA — Danes prvo srečanje z Reaganom — Popoldne bosta podpisala raketno pogodbo

WASHINGTON, D.C. — Včeraj popoldne je pripotoval na svoj prvi obisk v ZDA sovjetski voditelj Mihail Gorbačov. Obisk bo trajal le štiri dni in se bo Gorbačov držal predvsem Washingtona in okolice. Na letališču ga je pričakal državni sekretar George P. Shultz. Ob prihodu je Gorbačov dejal, da želi Sovjetska zveza boljše odnose z ZDA. Sovjetski voditelj je rekel, da ima nekaj novega povedati predsedniku Reaganu o omejitvi števila medcelinskih raket in upa, da bo nekaj novega glede tega tudi slišal od Reagana.

Po sprejemu na letališču sta Gorbačov in žena Raisa odpotovala v sovjetsko veleposlaništvo. Danes dopoldne bo Gorbačova v Beli hiši sprejel predsednik Reagan, popoldne pa bosta Reagan in Gorbačov slovesno podpisala pogodbo o odpravi raket srednjega dosega iz evropskega prostora. Nocoj bo državna večerja na čast Gorbačovu.

Pogodba sama je zelo dolga in natančna ter vsebuje več kot dvesto strani, poleg pa sta dva protokola, ki določata verifikacijske in druge postopke pri izpolnjevanju pogodbenih določil. Kot kaže, bosta obe strani nekaj raket, ki spadata pod pogodbo, uničila tako, da bosta jedrske konice odstranili, rakete pa izstrelili in tako usmerili, da bodo padle v morje ali pa eksplodirale nad morjem.

Konservativni kongresniki in drugi konservativci so skeptični do pogodbe in mnogi pogodbi že nasprotujejo. Tako so npr. proti vsi republikanski predsedniški kandidati z izjemo podpredsednika Georgea Busha, sen. Robert Dole, ki je hkrati vodja republikanske manjšine v senatu, pa se še ni opredelil, češ da pogodbe še ni imel prilike prebrati. Vsi demokratiški kandidati pogodbo podpirajo.

Sinoči, kmalu po prihodu Gorbačova, je Reagan prižgal luči na velikem božičnem drevescu pri Beli hiši. Dejal je, da tudi on želi uspeh v srečanju z Gorbačovom, ni pa še nič rekel, ali je pripravljen ponuditi nove pobude v želji za napredek v pogajanjih glede medcelinskih raket.

V Beogradu seja centralnega komiteja obravnavala obupen gospodarski položaj — Reprogramiranje zunanjih dolgov nujno

BEOGRAD, SFRJ — Agencija AP poroča o seji centralnega komiteja Zveze komunistov ta teden v glavnem mestu. Na seji so obravnavali resen gospodarski položaj v državi in priznali, da so neobhodno potrebne odločilne ukrepe za oživitve gospodarstva in za odpravljanje korupcije, ki da je »postala sinonimen za našo družbo«. Te besede je po poročilu AP menda izrekel Janez Zemljarič, bivši predsednik slovenske vlade in sedaj podpredsednik zvezne vlade. Zemljarič, ki je seveda govoril v imenu tako vlade kot partijskega najvišjega vodstva, je dejal, da je absolutno potrebno reprogramiranje oz. olajšanje zunanjega dolga. Tuji upniki morajo na to pristati, je nadaljeval Zemljarič, ker brez tega grozi Jugoslaviji ekonomski propad. Drugi član centralnega komiteja, Ivo Družič, je pa govoril o nujnosti »moratorija« glede odplačevanja zunanjega dolga in z njim povezane visoke obresti, ni pa šel v podrobnosti.

Zemljarič je pojasnil, da je Jugoslavija v zadnjih 4 letih odplačevala tujim upnikom kar 14,3 milijarde dolarjev, pri tem pa je

skoro ves denar šel za obresti in tako je sam dolg le neznatno zmanjšal. »Jasno je, da bi nadaljevanje odplačevanja dolga na taki ravni vodilo do popolnega propada v bližnji prihodnosti,« je dejal Zemljarič. Trenutno namena Jugoslavija do 10 odstotkov svojega zunanjega dolga za odplačevanje dolga in obresti. V teku so pogajanja z zahodnimi upniki in Mednarodnim denarnim skladom glede olajšav za Jugoslavijo. Vlada Branka Mikulića je baje predlagala, da bi Jugoslavija odslej plačevala največ do 25 odstotkov svojega dohodka v trdni valuti za obveznosti glede zunanjega dolga in obresti. Sedaj plačuje 50 odstotkov tega dohodka za ta namen, po poročilu AP.

Centralni komite je zasedel v času, ko je inflacijska stopnja v Jugoslaviji dosegla 170 odstotkov na leto, odstotek brezposelnih se je dvignil na 17%, zunanji dolg pa se še vedno giblje okrog 19 milijard dolarjev. Letos, navaja poročilo AP, je že bilo 1300 stavkov v SFRJ, katerih se je udeležilo več kot 200.000 delavcev. (Slednja številka je očitno prenizka, ker pomeni, da je v vsakem primeru štrajkalo povprečno manj kot sto delavcev. op. ur.)

Poročilo AP ni navedlo, kakšne odločitve naj bi bil sprejel 165-članski centralni komite ZKJ.

— Kratke vesti —

Harmony, Kalif. — Včeraj popoldne je iz še nepojasnjene vzroka treščilo na tla potniško letalo družbe Pacific Southwest, na katerem je bilo 39 potnikov in 5 članov posadke. Nihče nesreče ni preživel. Pilot letala je pred nesrečo menda poročal kontrolerjem poletov, da je slišal streljanje v potniški kabini, po drugih vesteh pa je posadba poročala o dimu v pilotski kabini. Očividci nesreče vedo povedati, da je na enem delu letala gorelo, predno je padlo na tla. Letalo je bilo angleške izdelave tipa British Aerospace 146.

Pariz, Fra. — Policija je aretirala več Irancev, ki delujejo proti režimu ajatola Homeinija, in jih bo Francija najmanj 18 izgnala. Ukrepi so povezani z željo francoske vlade za izboljšanje odnosov z Iranom. Predstavniki vlade zanikajo, da so represalije povezane z izpustitvijo 27. novembra dveh francoskih državljanov, ki sta bila talca v Bejrutu.

Kuvejt — Iranske sile so izstrelile proti Kuvejtu raketo Silkworm, ki pa je zadela neko prazno ladjo v kuvejtskem pristanišču. Gre za že sedmi tak iranski napad letos. V Perzijskem zalivu pa še gori ladja, ki so jo napadli iranski čolni. Kot kaže, se bo ladja potopila.

Port-au-Prince, Hajti — Splošna stavka v tem mestu je imela uspeh. Do stavke je prišlo kot poskus pritiska na vladajočo vojaško junto, naj pristane na svobodne volitve.

Washington, D.C. — Vrhovno sodišče bo obravnavalo pritožbo skupin, ki zagovarjajo pravico do splava, da nekatere organizacije katoliške Cerkve, ki splavu nasprotujejo, ne bi smele imeti pod ustavo davčnih ugodnosti oz. tkim. »tax-exempt« statusa.

Seoul, J. Ko. — Predsedniška kampanja, v kateri sodelujejo trije glavni kandidati, je burna in so na dnevnem redu poulični izgredi, ki se jih udeležujejo pristaši in nasprotniki teh kandidatov. Policija ima torej polne roke dela. Volitve bodo 16. decembra in bodo, kot kaže, svobodne.

Iz Clevelanda in okolice

Novorojenka—

V družini Janeza in Dawn Vidmar, Brookfield, Ill., so se 1. decembra oglasile rojenice in pustile malo deklico. Monika Elizabeta bo delala družino dvema bratcema, Mihcu in Joškotu. Male vnučkinje pa se vesele tudi njeni stari starši, Jean Cherway iz Brookfield, Ill., in Stanko in Ivanka Vidmar iz Euclida, Ohio.

Krasen uspeh—

Pretekli petek zvečer se je v Borromeo semenišču zbralo več kot 300 rojakov in rojakinj na tkim. Predbožično srečanje s škofom Pevcem. To srečanje prireja Slovensko ameriški kulturni svet. Maševal je škof Pevec, peli pa so Fantje na vasi pod Janezom Sršenom in Glasbena Matica pod Maryo Ashamalla. Frank Slejko je igral violino, za sprejem po maši pa je na svoji diatonični harmoniki igral g. Hiti. Na sprejemu je bil javnosti prvič predstavljen videotrak o slovenskem klekljanju, ki ga je naredila ga. Fran Babič ob sodelovanju 86-letne Žiričanke Anne Jesenko, ki je tudi bila prisotna. Videotrak je skupno z Ohio Arts Council financiral Slov.-amer. kulturni svet, z dodatno finančno pomočjo Slovenskega umetniškega združenja.

V Slomškov sklad—

V sklad škofa Slomška, za njegovo beatifikacijo, so darovali sledeči: ga. Marija Boh \$25; ga. Francka Hočevar \$20; po \$10 ga. Viktorija Pianeki in po trikrat Neimenovane; č.g. Lojze Tomc \$4; po \$3 pa ga. Josipina Zernič in ga. Pavla Adamič. Bog plačaj vsem dobrotnikom in dobrotnicam!

Odbor

Novi grobovi

John J. Kirk st.

Umrli je 72 let stari John J. Kirk st., mož Dorothy, roj. Fortuna, oče Roseanne Piorowski, Donald, Johna ml. in Thomasa, brat Charlesa, polbrat Nellie Bazilius (Kalif.) ter Johna in Petra (oba že pok.), 3-krat stari oče, član Društva Najsvetjega Imena pri Sv. Vidu. Pogreb bo iz pogrebnega zavoda Zak, 6016 St. Clair Ave., jutri, v sredo, v cerkev sv. Vida dop. ob 10. in od tam na Kalvarijo. Na mrtvaškem odru bo danes pop. od 2. do 4. in zv. od 7. do 9.

Cecelia V. Pollack

Umrli je Cecelia V. Pollock, vdova po pok. možu Jamesu D., mati Richarda Killiana, sestra Anthonyja Goss-a (Detroit, Mich.). Privatni pogreb je bil pretekli četrtek (3. decembra). Sožalnice lahko pošljete g. Killianu preko Želetovega zavoda, 452 E. 152 St., Cleveland, OH 44110.

Upokojenci Slov. pristave—

Klub upokojencev Slovenske pristave priredi božičnico jutri, v sredo, ob 2. uri popoldne v Baragovem domu, 6314 St. Clair Ave. Članstvo vabljenost!

Krofi—

Oltarno društvo pri Sv. Vidu bo imelo prodajo krofov to soboto (12. dec.) od 8. zjutraj dalje v društveni sobi farne dvorane. Pridite!

Božičnica SPB Cleveland—

Društvo SPB Cleveland vabi na božičnico, ki bo v nedeljo, 20. decembra, ob 3. uri popoldne v avditoriju pri Sv. Vidu.

Zadušnica—

V četrtek, 10. decembra, ob 6.30 zjutraj, bo v cerkvi sv. Lovrenca sv. maša za Josepha J. Miklavčiča ob 16. obletnici njegove smrti.

Maša zadušnica—

V soboto, 12. decembra, ob 7.45 zjutraj bo v cerkvi Marije Vnebovzete v Collinwoodu sv. maša zadušnica za pokojnim duhovnikom Janezom Dolšiča.

Predavanje—

Sinoči je na univerzi John Carroll imel kar zanimivo predavanje dr. Zdenko Roter iz ljubljanske univerze. Na želji univerze je govoril o pomenu reformnega gledanja Mihaila Gorbačova za ZSSR in vzhodno Evropo, po predavanju pa je odgovoril tudi na več vprašanj glede Slovenije in Jugoslavije. Spretno je prevajal dr. Vladimir Rus. Prisotnih je bilo kakih 25 poslušalcev. Danes dopoldne ob 11h bo imel predavanje na univerzi Cleveland State.

Zapovedan praznik—

Danes je praznik Brezmadežnega Spočetja. To je zapovedan praznik in so vsi katoličani dolžni iti k sv. maši.

Dobra novica za Voinovicha—

Včeraj je svojo kandidaturo za strankino imenovanje za zvezni senat preklkal republikanski kongresnik Bob McEwen. To pomeni, da bo župan George V. Voinovich zanesljivo republikanski kandidat zoper demokrata Howarda Metzenbauma. Poleg tega, Voinovich ne bo zgubljal denarja in časa v strankinem boju zoper McEwena. Kljub vsemu pa je Metzenbaum močan kandidat, bogat, in tudi zelo spreten politik.

VREME

Oblačno danes, z možnostjo dežja, predvsem nocoj. Najvišja temperatura okoli 47° F. Oblačno tudi jutri, zopet z verjetnostjo dežja. Najvišja temperatura okoli 50° F. V četrtek oblačno z najvišjo temperaturo okoli 44° F.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. - 431-0628 - Cleveland, OH 44103

AMERIŠKA DOMOVINA (USPS 012400)

James V. Debevec - Publisher, English editor
Dr. Rudolph M. Susel - Slovenian EditorAmeriška Domovina Permanent Scroll of Distinguished Persons:
Rt. Rev. Msgr. Louis B. Baznik, Mike and Irma Telich, Frank J. Lausche
American Home Slovenian of the Year 1987: Paul Košir**NAROČNINA:**

Združene države:

\$36 na leto; \$21 za 6 mesecev; \$18 za 3 mesece
Kanada:\$45 na leto; \$30 za 6 mesecev; \$20 za 3 mesece
Dežele izven ZDA in Kanade:\$48 na leto; za petkovo izdajo \$28
Petkova AD (letna): ZDA: \$21; Kanada: \$25;
Dežele izven ZDA in Kanade: \$28**SUBSCRIPTION RATES**

United States:

\$36.00 - year; \$21.00 - 6 mos.; \$18.00 - 3 mos.

Canada:

\$45.00 - year; \$30.00 - 6 mos.; \$20.00 - 3 mos.

Foreign:

\$48.00 per year; \$28 per year Fridays only

Fridays: U.S.: - \$21.00 - year; Canada: \$25.00 - year

Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio

POSTMASTER: Send address change to American Home
6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103

Published Tuesday & Friday except 1st 2 weeks in July & the week after Christmas

No. 91 Tuesday, December 8, 1987

Edina pot iz krize — demokracija

Ko se bliža božič, pohitimo za nekaj hipov domov, tja, od koder smo izšli in od koder smo prišli v prostor našega sedanjega bivanja!

Kako je trenutno domá?

Zadnje čase je v poročilih o Jugoslaviji najbolj pogosta beseda »kriza«. Gre za krizo menda malone vsega, kar sestavlja tamkajšnje življenje: najprej za gospodarsko krizo, ki dobiva vedno bolj zastrašujoče mere (inflacija, zunanji dolgovi, nižanje življenjske ravni), potem pa za krizo odnosov med tamkajšnjimi narodi (Kosovo, slovenski sindrom), krizo kadrov (nesposobnih rešiti gospodarski položaj), krizo sistema (partiji se je položaj izmuznil iz rok), krizo pravnih odnosov (prednosti partijcev na vseh ravneh), krizo nravnosti (ni čuta odgovornosti, delovne morale, vsevprek se podkupuje, množijo se škandali po zlgedu Akrokomerca) itd.

Najgloblja kriza je pač v tem, da je partija jugoslovanskim narodom vsilila materialistični svetovni nazor, ki skrči človekovo bivanje na zemlji v golo proizvodnjo in porabo. Človek, ki odpiše nebo, je podrl tudi medčloveška razmerja in ustvaril kaos.

Kot ironija se zdi dejstvo, da prav družba, ki prisega na snov, ni sposobna urediti snovnih odnosov, medtem ko družbe, ki prisegajo na duha, tudi na področju snovi uspevajo.

Receptov za pot iz krize je tudi v domačem tisku na pretek. Skupni imenovalec vseh je klic po demokratizaciji družbe. A z demokracijo je tako kot z resnico: ali je ali pa je ni. O večji ali manjši demokraciji ni mogoče govoriti, prav tako kot ni mogoče govoriti o večji ali manjši resnici. Mogoče je govoriti le o večji ali manjši kršitvi demokracije. In da enopartijski sistem ni in tudi ne more biti demokratičen, o tem ni menda nobenega dvoma. In da se v takšni družbi zagovornikom drugačnih družbenih ureditev slabo piše, tudi ne.

Profesor Bučar je v Celovškem Zvonu (junij 1987) primerjal položaj sedanje oblasti domá zadregi opice, ki je vtaknila roko v steklenico, v kateri se nahaja banana: če hoče opica banana obdržati, ne more izvleči roke iz steklenice, če pa roko izvleče, se mora odpovedati banani. Če hoče partija obdržati monopol oblasti, krize ne more rešiti, če pa hoče krizo rešiti, se mora odpovedati monopolu oblasti. V tem je edini in dokončni ključ do rešitve iz krize: opica se mora banani odpovedati.

Bog daj odgovornim toliko pameti, poguma in ljubezni do svojih narodov, da se čimprej odpravijo na edino rešilno pot!

br (Naša luč, dec. 1987)

Uvodničar v »Naši luči« je gotovo zadel žebelj na glavo. Zadnja leta smo priča vedno več odprtosti v sistemu v Sloveni-

Drobtinice, sladke in žaltave

CLEVELAND, O. - Jesen je že, pred vratmi (22. dec.) pa je zima. Dnevi so kratki, noči dolge. Mene, ki imam rad posteljo, me dolge noči ne motijo. Sonca malo vidimo, le črni oblaki nad nami vise, drugič jih vetrovi neusmiljeno sem in tja pode. Meni, ki me je včasih prehuda radovednost, je padlo na misel, da sem povprašal rojaka — ker res ne vem —, kako je to mogoče, namreč, da so oblaki črni, sneg, ki iz njih pada, je pa bel?

V grlu se mi je zaletelo, ko mi rojak odgovori in mi stavi vprašanje. Pravi: »Jaz na to vprašanje res ne znam odgovoriti, vprašam pa tebe, ki se imaš tako nazarensko za pametnega, kako je to, da namolznemo iz črne krave belo mleko?« Tako sem dobil zasluzen odgovor — dobil sem iz centa drobiž!

Dosti prostega časa imam, ko ni po vrtu kaj delati, zato se povračam v mojo knjižnico, ki izgleda kakor po babilonski zmešnjavi. Tudi v staro A.D. še rad pogledam in marsikaj najdem, kar sem poprej prepovršno prebral ali pa mi je vsebina že padla iz spomina. Tolaži me, ker sem iznajdel ven, da so še nekateri takšni, ki so pri branju prepovršni in da dostikrat tega ali onega pisanja prav ne vzamejo.

Bral sem in sem se vprašal, ali je Ameriki to res potrebno?

V A.D. (27. okt. 1987) berem, da bo podjetje Zastava (že ime je lepo) nam v Ameriko in Kanado poslalo 10.000 pušk (karabink) s strelivom, ki jih je izdelalo podjetje Prvi partizan. Na prvi pogled sem mislil, jugoslovanski partizani to Ameriki pošiljajo kot poklon iz hvaležnosti, ker je Amerika njim pomagala v času revolucije!

No, ni nič takega bratskega povračila. Puške bodo naprodaj (še ni v pisanju povedano kje), da si jih kupimo menda v spomin na tiste slavne minule čase, ko so partizani s takimi puškami okupatorja izganjali in izgnali iz naše lepe domovine. Se še kdo dobi, ki to verjame. To sem zapisal, da sem interesante opomnil, da je stvar resna in da začnemo denar šparati za nakup take »spominske« puške, ki da bo stala 499 dolarjev. Moja misel je, da bodo bivši partizani in njih sotrudniki dobili še kaj popu-

ji, celo tudi, bi trdil, v Jugoslaviji, čeprav so nekateri tokovi v tej odprtosti bolj mračno usmerjeni, kot bi bilo dovoljeno pred leti. V demokraciji namreč ni prostora samo za pozitivne, pro-demokratske pobude, ampak tudi za take, ki gredo v drugačno smer. Pri vsem tem procesu v Sloveniji in Jugoslaviji zadnja leta pa je treba poudariti to, da se sistem v svojem zakonskem, pravnem ustroju še ni nič spremenil. To, kar oblasti danes dovolijo, lahko jutri ukinejo, ne da bi spremenili enega samega zakona. V naslednjih tednih se bodo v Jugoslaviji odločili o najnovejših ustavnih spremembah, ki jih v Sloveniji splošno kritizirajo kot korak k še večji centralizaciji in k še večjemu teptanju pravic posameznih republik in narodnosti. Izid globoke krize v Sloveniji in Jugoslaviji ni še nič jasen, čudno bi pa bilo, da v času, ko celo v Sovjetski zvezi vsaj ustno poudarjajo, kako nujno potrebne so temeljne gospodarske in politične reforme, bi v Jugoslaviji krenili odločno v obratno smer.

Rudolph M. Susel

sta. To bo še streljanja in veselja, kaj?

Vsaj »penzionisti« imamo čas, da beremo, ne samo časopise, tudi za knjige je časa dovolj. Neki dan sem sedel jaz Janez v mehkem naslonjaču s starejšo knjigo v roki. Ponujal sem se z branjem, očem se je ponujal spanec. Ne vem kdaj mi je knjiga zdrknila na kolena in iz kolenov predme na tla. Predramil sem se predno me je žena zasačila, da sem sanjal. »Zakaj pa imaš knjigo na tleh?« je bilo njeno vprašanje.

Menda ni greh, ker sem se zlagal, rekoč: »Tako lepa, bogata vsebina je, da sem knjigo odložil in sedaj pisanje razmišljam.« Starejšim ljudem se rado zadremlje. Življenjske moči pač pohajajo — ob knjigi še posebno rado, če knjiga sama na sebi ni zanimiva ali, če je za nas preproste zemljane, ki nismo pohajali po visokih šolah, zasuta s trdimi orehi. »Orehovih« knjig jaz nimam rad, rad pa imam orehove potice. So tudi visoko-izobraženci, ki znajo preprosto pripovedovati in pisati. Takim pravimo ljudski pisatelji, ki pa jih bo menda čimdalje manj. Pač drvimo z modernim časom, nekateri pa pravijo, da ne vemo kam.

Celovške Mohorjevke za leto 1988 so srečno preplavale lužo in poverjeniki jih dostavljajo po družinah. Za to leto se je Mohorjeva res potrudila ali pa je srečen slučaj nanesel, da smo res dobili samo zanimivo »robo«. Zanimiv je že koledar sam in vse tri knjige. Pripomba žene, ki sem ji letošnje knjige podal, je: »Sem že pred leti v Božji besedi brala »Odpusti mi, Nataša«, pa sem vesela, da jo dobim v knjigi.«

Pri branju letošnjih Mohorjevok, tako vsaj izgleda, ne bo dremanja — še pri meni ne, ki potrebujem precejšnjo mero spanja. Dobra knjiga se prebere enkrat, morda ob letu v drugo in čez leta še. Knjiga, ki ni zanimiva, ne lahko čitljiva, ne veš kam z njo — pride skušnjava, ko ne veš, bi jo hranil ali vrgel med star papir. Taki smo pač preprosti zemljani.

Ne vem, zakaj je naš dolar zdrknil pred avstrijskim šilingom na kolena? Iz razloga, ker je dolar tam toliko manj vreden, je bila Mohorjeva menda

Bralcem...

V zadnjem času sem dobil dva krajša članka od dopisnikov, v katerih citirajo zaskrbljenost č.g. Hornböcka, ker sem že julija letos ponatisnil iz »Glasa Korotana« članek p. Ivana Tomažiča. Naj povem, da msgr. Hornböck nam ni pisal. Oba dopisnika citirata isto besedilo od pisma msgr. Hornböcka. Sedaj pa sem končno prejel članek izpod peresa mag. Ivana Olipa iz Mohorjeve, ki je odgovor na omenjeni članek p. Tomažiča. Članek g. Olipa bom ob prvi priliki objavil v celoti, najbrž prihodnji torek, pri tem pa podal tudi svojo pripombo.

Urednik

res primorana ceno knjigam za leto 1989 dvigniti od letošnjih 26 na 29 dolarjev.

Ostanimo vseeno zvesti Mohorjani kakor doslej tudi za naprej!

J. P.

Koroški študentje

FOWLER, Kansas - Od gosпода Jankota Uranka sem dobil imena onih študentov, ki so dobili podporo za študij v letu 1987/88. Ti so:

Franc Bojnik, iz Besnice
Ivan Kelih, iz Sele-Cerkev
Kristian Kropiwnik, iz Slovenskega Pliberka
Roman Roblek, iz Sele-Borovnica
Igor Roblek, iz Sele-Borovnica
Peter Ogris, iz Žabnice
David Fera, iz Grabalje vasi
Leopold Sam Hodjatol, iz Celovca
Mario Pandl, iz Proboja
Marijan Sienčnik, iz Lovank
Verena Zidej, iz Vogrč
Veronika Tiesnig, iz Loč
Manfred Dovjak, iz Borovelj
Marija Golavčnik, iz Globasnice
Natalie in Denise Janach, iz Celovca
Leopold Kropiwnik, iz Slovenskega Pliberka
Stefan Rosenkopf, iz Podgore
Daniel Dovjak, iz Sele-Srednji Kot
Ines Jorgl, iz Pliberka
Kristina Kahl, iz Spodnjega Jezerca
Marjeta Tratter, iz Čergovič

21 študentov in študentk smo napravili srečne in jim omogočili študij na slovenski gimnaziji v Celovcu. Res so nam hvaležni za našo podporo. Upam, da jih tudi v bodoče ne bomo pozabili. Povprečna podpora je bila 6000 šilingov, nekateri malo več, drugi malo manj. Pač kakor so potrebe družine. Odboru, ki je podpore delil, se prav pristrčno zahvalimo.

V zadnjem mesecu sem dobil sledeče darove za študente:
N.N., Pennsylvanija \$500
Anne Probst, Fowler, Kansas \$500
Angela Gospodarič, San Francisco, Kalif. \$80
Pristrčna zahvala vsem! Tudi
(dalje na str. 3)

**Ha-Hec-Hi-
Ho-Humor!**

**Skuhaj
ali pogrel** **MECAN**

NOVO, IZBOLJŠANO STRAŠILO

Znani rojak je imel velike težave z vrtno. Karkoli je posejal, so mu ptiči pokavali ali pa odnesli, ko je dozorelo. Očitno je bilo, da se ne bojijo nobenega strašila in tudi aluminasti krožniki so bili bolj igrača za veter, kot pa strašilo za ptiče.

Slednjič se je odločil, da bo kar sam stal na sredi vrta po nekaj ur vsak dan. In kakšen je bil uspeh? Ptiči so se tako ustrašili, da so začeli prinašati nazaj vse zrnje, ki so ga prejšnji teden znosili v svoja gnezda.

Joshua je bil obtožen, da je kuhal domače žganje.

»So your name is Joshua. Are you the Joshua who made the sun stand still?« je vprašal sodnik.

»No, your honor,« odvrne ta. »I am the Joshua who made the moonshine.«

Če bi našla moškega v svoji sobi, bi mu dala 24 ur naj se pobere, če ne, bo poklicala policijo...

»Kam bo šel tvoj sin, ko bo dokončal študij?«

»Verjetno kar v pokoj.«

»Moja tašča je kot časopis.«

»Ali toliko ve?«

»Tisto ne, ampak vsak dan pride.«

Žena možu: »Kako grozno mučne sanje sem imela vso noč! Ti in Burt Reynolds sta se borila zame in si ti zmagoval...«

Zastor se je dvignil ob 3.30.

Publika se je dvignila ob 3.40.

»Na tekmovanju res nismo osvojili nobene medalje...« tolaži trener plavalce po tekmovanju.

»Da, da. Lahko bi bilo še slabše,« doda eden od plavalcev.

»Točno. Lahko bi kakšen tudi utonil,« zaključuje trener.

POGOVOR DVEH UPOKOJENCEV: To so bili časi, ko je bil zrak čist in seks umazan!

Star lovec je ustrelil fazana.

»To je že ta drugi,« se je pohvalil.

»Drugi? Kje pa imaš prvega?«

»Oh, prvega sem ustrelil že pred vojno.«

Koroški študentje

(Nadaljevanje s str. 2)

v bodoče lahko pošiljate svoje darove na moj naslov.

Fr. John Lavrih

P.O. Box 38

Fowler, Kansas 67844

SKORAJDA NEVERJETNO V ŽIVLJENJU SE DOGODI...

NEW YORK, N.Y. - V takšno stanje neverjetnosti in začudenja smo farani slovenskega sv. Cirila na Osmi padali v jutranjih urah tistega četrtka, ko so nas telefonski poklici begali z novico, kateri skorajda res nismo sprva verjeli. In ta novica je bila: Simon Kregar je umrl! Zares, kar številnim poklicem še nisem verjel, dokler me ni poklical tudi župnik, oče Robert, in mi povedal, da je Simon umrl v bolnišnici nekako zjutraj ob dveh.

Simona Kregarja sem spoznal nekako pred 36 leti, ko je kot politični begunec prišel v Ameriko. Naselil se je v Ridgewoodu, kot menda v začetku vsi tisti, ki so prišli iz Trsta in so delali pri Slovenskem radiu pod zavezniško upravo. Simon se je z ženo Sonjo in sinom Simonom naselil v Ridgewoodu na vogalu Forest in Catalpe. Jaz pa sem takrat stanoval samo dva bloka in pol od tega vogala.

Za mene je takoj postal zanimiva osebnost, čeprav sprva še ni našel zaposlitve, primerne njegovemu poklicu. Bil je namreč arhitekt, ki se je komaj pred vojno začel uveljavljati v svoji rodni Ljubljani, med vojno pa pri pokrajinski upravi, kjer mu je bil šef inž. Ladislav Bevc, še zdaj v Kaliforniji živeči 92-letnik, in do nedavnega starosta Jugoslovanskega Sokola v svobodnem svetu.

S koncem vojne se je Simon Kregar umaknil prek Koroške na Primorsko in se ustavil v Trstu z mnogimi drugimi. Zaposlil se je pri tržaškem slovenskem radiu in tako prišel v družbo z Božom Drnovškom, Mirkom Javornikom, Ladom Kraljem, Edvardom Atosiewiczem, Francetom Gorštom, Lapornikom in drugimi, ki smo jih tu potem poznali pod oznako »Tržačani«.

Poleg Javornika je bil Simon Kregar najzanimivejši, razgledan ne samo po svetu arhitekture, ampak tudi literature, tako domače kot deloma tudi evropske, in umetnosti na splošno.

Vse to je bilo nabrano v njem, poleg pa njegov močan intelekt ter hkrati močne emocije, vse povezano s silovito močjo domiselnosti — to nam je ustvarilo njegov lik, ki bo nam ostal v spominu. Dolgo ga bomo pogrešali, če ni kar nenadomestljiv v naši farni skupnosti pri Sv. Cirilu. Od kar je naš župnik in Simonov bratranec, oče Robert, tu, je bil eden nas stalnih nedeljskih obiskovalcev domače cerkve. Velika vrzel pa bo ob izrednih prilikah, ob katerih je zadnja leta nastopal kot uspešen in proničljiv govornik. Velika vrzel bo pri naših prosvetnih urah, na katerih je po Večernovi smrti kar redno nastopal, ne samo kot poustvarjalec, ampak tudi kot ustvarjalec.

Saj je bil Simon tudi mož peresa, ki mu je slovenska beseda tekla čisto in kleno. Z

njim sta menda na Osmi pri prosvetnih urah umrla Martin Krpan in pa šegavi Brooklinski Jože, ter včasih kar hudomušni ter zbadljivi svetec Miklavž, ki je v dobro voljo — ali včasih tudi v jezo — spravljal bolj staro kot pa mlado plat naše njujorške narodne skupnosti.

V tej skupnosti je bil Simon delaven bolj še v drugi smeri. Kot intelektualcec in močno načitan mož, se je v ožjih družbah intelektualcev bolje počutil in znašel ter se osebno razživel. Tako je bil Simon edini povezovalcec teh intelektualnih omizij na slovenskem Njujorškem. Vsakdo, kdor je to njegovo aktivnost poznal, je dobil za to tudi potrdilo ob kropljenju v pogrebnem zavodu in pri pogrebni maši.

V pogrebni zavod so nam ga pripeljali šele v soboto zaradi zdravniške raziskave vzroka njegove tako nenadne smrti. Teden dni poprej je bil še na farni vinski trgtavi. In ker v dvorani ni bilo njegovih intelektualcev, se je neverjetno in neobičajno zadrževal pri moji vhodni mizi, me zabaval s svojimi dovtipi. In ker je bil to tako izredni večer obiska, ki je predhodno napovedoval tako slabo, smo mislili, da nam bo jedil zmanjkalo. Še Tika — tako smo Simona vsi njegovi znanci klicali — je vzel bel list in nanj napisal: Klobas bo zmanjkalo. List je obesil nad kuhinjsko okno in se po Tkovsko in Mefistovsko zasmeljal, kar je bila tudi ena črt njegove osebnosti. Ker je to delal na ta farni večer presenečenja, je dokaz, da je bil še osebno razpoložen.

Drugo jutro je bil že pred deseto mašo na Osmi in se pripravljajal za nastop na prosvetni uri, ki je sledila maši. Popoldne smo se spet srečali v mali umetniški galeriji v Garden Cityju, kjer je Mirjam Pezdirčeva nastopila s samostojno slikarsko razstavo svojih olj in akvarelov. Tudi tod je bil Tika vsaj v mojih očeh in po vtisu pogovora z njim še razpoložen, nič hudega sluteč.

Naslednji dan je šel v pisarno gradbenega podjetja Lockwood-Green Engineering. Menda se je še dobro počutil. V svojo pisarno je šel še naslednji dan, pri svojih 73 letih, ko je okoli poldneva dobil bolečine v telesu. Te so napovedovale njegov konec, čeprav zdravniška modrost je še domnevala čisto drugo. Nekaj manj kot poldrugi dan po začetku teh bolečin, nas je Tika-Simon zapustil in nam rekel svoj neverjetni — good-by!

(Dalje na str. 4)

V Simonu je bila neka svojevrstna razklanost intelekta in emocij, in vprav zato je bil ustvarjal in delaven ter ambiciozen. Ob njegovi smrti pa je bila v meni razklanost, kako naj kot kroničar slovenskega sv. Cirila podam njegovo pravo podobo. Nimam moči Picassa, da bi ga abstraktno zajel kot realno in dejavno osebnost!

V misli mi pade prizor iz Hamleta, razgovor Hamleta in grobarja na pokopališču, pa misel judovskega rabina ob zadnjem Jom Kippurju, ko je bil refren njegovega govora: What a life, oh Lord, what a short life we have. Pa se vprašujem, kako je Tika-Simon zapustil ta naš svet še v polnem snovanju za slovensko in slovansko skupnost, saj je bil delaven tudi v širši slovanski skupnosti na Njujorškem. V to skupnost sem ga jaz vpeljal, čeprav sem jo sam zapustil ob spoznanju pomanjkanju pravega bratstva. Tika pa je vztrajal v njej in jo tako rekoč tudi zadnja leta vodil.

Soboto zvečer v pogrebnem zavodu še ni bil bogve kaj obiska. Dan je bil mrzel in vetroven. Vendar Zvonovci iz Fairfielda so prišli, da se s pesmijo slovensko poslove od Simona. Zapeli so mu dve pesmi. Očenaš in Tam, kjer visoke so plnine. Vodja Armin Kurbus se je mrtvemu Simonu zahvalil za vso pomoč, ki jo je kot tajnik Lige slovenskih Amerikancev nudil tej pevski skupini. Simona je Armin imenoval »steber in opornik slovenstva na Ameriškem«.

Tudi v nedeljo popoldne podoba obiska ni bila nič kaj spremenjena od sobotnega večera. Toda večerni »uradni« slovo od Simona je bil turobno veličasten. Vsa živa slovenska Osma sv. Cirila je bila zbrana v žalosti ob njem. Celó iz Washingtona, D.C. so prišli Ciril Mejač z ženo Marijo, Stane Šušteršič in Mirko Čokelj. Ciril Mejač se je po molitvah župnika očeta Roberta, s skrbno sestavljenim govorom, poudarjajoč Simonove zasluge za narod, ki jih je delal s svojo ustvarjalnostjo in dejavnostjo, poslovil od svojega prijatelja. V imenu slovenske skupnosti na Njujorškem se je od njega poslovila tesna sodelavka v njegovem delu za slovansko bratstvo in vzajemnost, gospa Judita Prelogova, in mu položila slovenski pušljec na njegovo srčno plat. Svojo zahvalo mu je izrekel tudi brat Srb, George Vojnović, predsednik Slavic Heritage Council of America, Inc. v New Yorku. Ne bi hotel ponavljati njih navajanja zaslug, ki si jih je pridobil Tika-Simon, ker

NAROČNIKI V ILLINOISU!

BOŽIČNE OGLASE NAROČAJTE LETOS

NEPOSREDNO PRI AMERIŠKI DOMOVINI.

UPORABLJAJTE NAROČILNICE, KI JIH

OBJAVLJAMO V VSAKI ŠTEVILKI LISTA.

UPRAVA

Pismo iz Slovenije

Kaj se dogaja v Sloveniji?

(Iz »Svobodne Slovenije, 19. novembra 1987. Pismo je glede na hitrost razvoja dogodkov v Sloveniji in SFRJ že malce zastarelo, a je vendar še dovolj aktualno, da ga ponatisnemo. Ur.) — Politične in gospodarske razmere v Jugoslaviji in Sloveniji so vsak dan težje, po ocenah političnih voditeljev pa celo katastrofalne in so že dosegle tisto razdralno stopnjo, ki resno ogroža trdnost jugoslovanske države in odnose med jugoslovanskimi narodi in njenimi državljanji. Vsi politični in gospodarski programi, sprejeti na partijskih in državnih forumih, so se pokazali za neuspešne in kot zgrešena iluzija, da se Jugoslavija reši gospodarskega propada, velike zadolženosti in zaozalosti. Ljudstvo temu sistemu in tem voditeljem več ne verjame!

Zato je tudi vsak poskus, rešiti se gospodarske in politične krize, obsojen na propad že vnaprej. Taka bo zato tudi usoda ukrepov in stabilizacijskega programa, ki sta ga predsednik državnega predsedstva Mojsov in predsednik zvezne vlade Mikulić predložila v sprejem »delegatom«, na skupni seji zveznega zbora in zbora narodov skupščine Jugoslavije 19. oktobra 1987 v Beogradu.

Ljudje, ne glede kakšnega prepričanja so, ne verjamejo nič več nikomur in v ničesar, saj sami programov ne sprejemajo in zato tudi nimajo moči, pa tudi volje ne, da bi karkoli spremenili, kajti od vseh teh ukrepov naj bi imele korist le oblastne komunistične politične strukture, da se še vnaprej obdržijo na oblasti.

Te težave pa bodo, ob vse večji gospodarski krizi, ki jo spremlja zunanja in notranja zadolženost, visoka inflacija, brezposelnost, nezaupanje do sistema in voditeljev, ki izhajajo še iz revolucije, bankroti podjetij; vse to bo še huje ob razpravi o spremembah jugoslovanske in slovenske ustave.

Ob vse večjih težavah in družbenih nasprotij, danes ni mogoče predvideti, kako se bodo v bodoče zadeve razreševale in umirjale v splošno zadovoljstvo ljudi. Sistem s svojimi starimi, preživeli in sklerotičnimi voditelji, ki so jugoslovansko družbo pripeljali v politično in gospodarsko krizo, zagotovo države ne bodo zmogli izpeljati iz te krize. Tako ne mislijo samo preprosti ljudje z ulice in iz gostilne; tako mislijo mnogi intelektualci: znanstveniki, kulturni-

ki; mladina, ki je brez perspektiv in celo številni razočarani borci, ki že na glas pravijo, da se za to, kar imamo danes v Jugoslaviji, niso borili.

To gospodarsko in politično krizo pa, bolj kot druge republike, čuti in občuti Slovenija. Njeno gospodarsko in finančno breme, v brezizhodnem podpiranju juga in polnjenju zveznega proračuna, že presega zmogljivost slovenskega gospodarstva. Pod težo teh bremen, Slovenija vidno, z vsakim dnem bolj, pada v lastno nerazvitost in tehnološko zaozalost.

Posledica take gospodarske politike je, da so vsi veliki gospodarski sistemi, kot so železnica, elektrogospodarstvo, pošta, Iskra, Litostroj, tekstilna industrija, gradbeništvo, kmetijstvo itd., v velikanskih izgubah, brez kakršne koli možnosti za tehnološki razvoj in napredek. Vse to gospodarsko nazadovanje bodo delavci občutili z zniževanjem osebnih dohodkov, stečajji, odpusti z dela, kar vse bo že v najbližji prihodnosti povzročilo še večje notranje napetosti in še številnejše stavke.

Ker delavci spoznavajo, da ob razpadanju gospodarstva tudi sami izgubljajo socialno varnost in jim je vsak nadaljnji dan bolj negotov, javno odklanjajo, da kot »delegati«, prej poslanci, sodelujejo v organih oblasti, političnih organizacijah, delavskih svetih itd. Očitno tudi nočejo več prihajati na te seje, ki so zaradi tega nesklepčne in tako tudi to že resno ogroža funkcioniranje oblastvenega in političnega sistema. Ljudstvo enostavno zavrača sodelovanje v teh organih s preprostega razloga, ker je postavljeno le v vlogo, da glasuje o programih in zadevah, ki so jim že vnaprej položeni na glasovalno mizo in pri tem nimajo prav nobenih možnosti za sprejemanje alternativnih, boljših rešitev.

Breme politične in gospodarske krize, ki jo občuti že sleherni Slovenec, pa že poraja v ljudeh spoznanje, da bo potrebno v tem trenutku nekaj storiti in si nekaj priboriti, če bomo hoteli ujeti zamujeno in vzpostaviti zvezo s svobodnimi evropskimi državami in narodi. Enotno je spoznanje, da bo potrebno sedanji državotvorni in politični sistem, ki temelji na enopartijskem komunističnem vladanju in njegovi partijski, le navidezni proletarski diktaturi, brez zagotovljene minimalne demokracije in po-

litičnih ter osebnih svoboščin, končno le bistveno in vsebinsko spremeniti.

Ko spoznavamo, da se celo v državah realnega komunizma, že porajajo zahteve po priznavanju večjih svoboščin gospodarskim organizacijam in tudi zahteve po večjih osebnih svoboščinah, prihaja tudi k nam čas, ko se bomo sami odločali, kako bomo živeli v družbi jugoslovanskih narodov bolj svobodno življenje, ob spoštovanju in upoštevanju našega jezika, kulture, nacionalne integritete, osebnih in političnih svoboščin.

V kolikor nam partijski vrh v Beogradu vsega tega ne bo mogel ali hotel zagotoviti, se nam mora ponovno dati možnost, da se nam tudi v novi zvezni ustavi dopusti odločitev o **samoodločbi**. Ta ustavna pravica, izbojevana že v času revolucije, nam je bila z ustavo iz leta 1974 enostransko odvzeta, ne da bi o tem ljudi kdo kaj vprašal. Tako je pravica do **samoodločbe** črtana iz sedanje ustave. To pravico pa bi si ali si bomo Slovenci vzeli le izjemoma, če bomo spoznali, da nam druge republike nočejo zagotoviti enakopravnega položaja ali če bomo spoznali, da smo jim v napoto v njihovem gospodarskem, političnem in nacionalnem razvoju.

Prepričan sem, da so to resnični problemi, s katerimi se danes srečuje večina Slovencev. Želimo in zahtevamo, da bo javna razprava o spremembah jugoslovanske in slovenske ustave omogočila, da bodo ljudje izpovedali svoja hotenja o tem, kakšno in kakó svobodno državo si želijo oblikovati in kako živeti vnaprej ob sodelovanju z drugimi jugoslovanskimi ljudstvi in narodnostmi.

Želimo in zahtevamo, da bomo v ustavo zapisali, da oblikujemo moderno državo, v kateri naj imajo ljudje u-

Skorajda neverjetno v življenju se dogodi...

(Nadaljevanje s str. 3)

besedila posameznih govornikov bodo najbrž objavljena.

Omeniti moram, da se je v pogrebem zavodu poslovil od Simona predsednik Lige slovenskih Amerikancev, dr. Peter Remec, ki je podčrtal Simonovo vlogo v širši narodni skupnosti in pa v intelektualnem oziru. Z vrstečimi vprašanji: kdo bo nam zdaj...?? je še najbolje nanizal Simonovo razdajanje sebe vsepovsod. In s pesmijo »Vigred se povrne« so nas presenetili pod vodstvom Jerryja Zupana domači farni pevci, spet enkrat nastopajoči kot pevski zbor. Sklical jih je Ivan Kamin. In — zares — ali prijatelja nikdar več nazaj ne bo???

stavno pravico in dolžnost, da si svobodno izbirajo svoje predstavnike, ki jih bodo predstavljali v parlamentu in da bodo tako demokratično, v ljudskem predstavniskem telesu sprejete tiste programske usmeritve, za katerimi bo stala večina ljudstva.

Delu in odgovornosti želimo, ob razvijanju kulturne osebnosti delavca, vrniti tisto, kar je pogoj za napredek svobodne človeške družbe. In ne nazadnje: iz našega vsakdanjega življenja želimo odpraviti vse oblike anarhičnih in neodgovornih odnosov med ljudmi in v družbi kot celoti, kar vse potiska razvoj družbe nazaj in ki pomeni lažno svobodo in neenakopravnost posameznika v družbi in državi in postopno razvrednotenje človekove osebnosti in njegovega dostojanstva.

Naši ljudje, Slovenci, ki živite v tujini, v politični ali ekonomski emigraciji in ki ste kot Slovenci ostali usodno povezani z nami, ki živimo doma, v

(Dalje na str. 6)

Dragi rojaki, potujete v Evropo?

Na pragu domovine, v središču stare Gorice na lepem drevoredu Corso Italija, vas pričakujemo v PALACE HOTELU, najboljšem hotelu v mestu: 75 sob s kopalnico, telefonom, radijskim sprejemnikom, barvno televizijo, mini-barom, klimatizacijo. Najmodernejši komfort po zelo ugodnih cenah: enoposteljna soba \$28.00, dvoposteljna soba \$39.00. Cenjenim gostom so na razpolago hale, konferenčna dvorana, parkirni prostor in hotelska restavracija v začasno ločenem poslovanju. V PALACE HOTELU bo poskrbljeno za vaš čimprijetnejše počutje, dobrodošlico pa vam bo osebno izrekel rojak Vinko LEVSTIK:

DOBRODOŠLI!

PH-PALACE HOTEL, Corso Italia 63

34 170 Gorizia-Gorica, Italy; Tel.: 0481-82166; Telex 461154 PAL GO I

Grdina Pogrebni Zavod

17010 Lake Shore Blvd. 531-6300
1053 E. 62. cesta 431-2088

— V družinski lasti že 82 let. —

Za pogrebno mašo, ki je bila v ponedeljek, 23. novembra, ob 10. uri, se je naša cerkva sv. Cirila, vsa že preslikana, omita in oprana, napolnila kot zadnje čase redko kdaj. Ne bi mogel reči, da smo jo napolnili samo Slovenci, ker z nami so bili tudi mnogi drugi slovanski bratje ter kar množica Simonovih stanovskih drugov iz firme Lockwood. In meni bo ostala v spominu za vse moje dni tista mlada dama, oblečena v črnini z veliko živo belo krizantemo v naročju. Gotovo jo je hotela položiti na krsto, pa ni našla priložnosti. Na mojo prošnjo se je podpisala v žalno spominsko knjigo.

Pogrebno mašo je daroval domači župnik, oče Robert, v somaševanju sosednega slovenskega župnika fare sv. Križa iz Fairfielda, č.g. Alojzija Hribška, kamor je tudi Simonova delavnost in dejavnost posegala, ter v Cleveland odhajajočega upokojenega č.g. Alojzija Jenka.

V homiliji je oče Robert kot govorniki večer poprej v pogrebem zavodu nizal Simonovo delovanje za našo sveticirilsko skupnost, hkrati pa poudaril, da nam bo ostal stalen opomin, koliko mi naredimo za to skupnost. Vse to je podčrtal z besedami pogrebne molitve in opomina: Meso je iz zemlje, duh pa od zgoraj vdihnen. Če so besede naše tudi iz našega duha, potem bo Simon živel naprej v besedah, ki jih je izrekel in napisal...

Pomnožen domači zbor, v katerega se je vključil tudi gost iz Clevelanda, zborovodja Fantov na vasi, Janez Sršen, mu je pel med mašno Gospodovo daritvijo. Ob Simonovem zemskem odhodu iz slovenske Osme pa je turobno zvenela njegova pesem »Gozd je že zelen...«

In v ter z odmevi te pesmi smo Simona spremljali skozi življenjski silovit utrip našega mesta in njegova predmestja proti vzhodu vse tja do kar pravega gaja Westchestra do njegovega zdaj stalnega počivališča v območju »Vrat v nebesa« — The Gate of Heaven Cemetery, v Woholla, N.Y. Vhod v to pokopališče ima zgradbom kot da jo je načrtoval sanjajoči arhitekt Simon Kregar.

Na eno od vzboklin nizkega gričevja smo ga položili v večne njegove sanje, ko bo ob pomladi zazelenelo vse po njegovih zdajšnjih zemeljskih nebesih, ko bo vonj tulipov in da-fodil ga izvabljal za doseg bele krizanteme, ki jo je na svojih prsih držala — dama v črnini, in ko nam je Simon s svojim potegavškim nasmehom klical: zbogom, zbogom, zbogom... in nasvidenje tam ob mojih »Vratih v nebesa«.

V kroniko slovenskega sv. Cirila na Osmi v New Yorku zapisano teden dni po Simonovem pokopu, dne 30. novembra 1987.

Tone Osovnik

Kanadska Domovina

Slovenska emigracija pod nepričakovanimi napadi

TORONTO, Ont. - Slovenski narod do boljševiške revolucije na Slovenskem skoraj ni poznal politične emigracije. V zadnjem letu prve svetovne vojne je bilo nekaj posameznikov, ki so se smatrali kot take, v stvari pa prva Jugoslavija med Slovenci ni povzročila masovnega eksodusa, kot se je to zgodilo v maju l. 1945, ko je boljševiški režim maršala Tita po zmagoviti revoluciji prevzel oblast.

Že med revolucijo, l. 1942, so mnogi iz podeželja pred komunisti pribežali v Ljubljano. Številni so zaradi marksistične indoktrinacije v partizanskih odredih te odrede zapuščali, zlasti prisilno mobilizirani, ki so se pozneje priključili domobranstvu, ali pa odšli na prostovoljno delo v Nemčijo. Po l. 1943 se je celo iz Ljubljane umaknilo več javnih in političnih delavcev, ki so bili v nevarnosti, da bodo likvidirani, bodisi od Nemcev ali domačih komunistov, in so odšli v tujino. Prvič v zgodovini slovenskega naroda pa je iz domovine bežalo na tisoče preprostih slovenskih kmetov, ki so bili pripravljene izgubiti svoje domačije (v rodu že nekaj stoletij), ker so v komunizmu videli propad svobodnega slovenskega kmeta, ki je stoletja svojo zemljo oral in bil svoj gospod (četudi siromašen), bil pa je samosvoj.

Vsaka diktatura gleda z ne-lagodjem na politično opozicijo. Desničarske diktature, kot je bila Hitlerjeva, Mussolinijeva, Francova, Salazarjeva, Peronova in danes Pinochetova, so izvršile veliko političnih in izvensodnih umorov, pozapri ogromno ljudi iz strahu, da bodo režimu škodovali in ga odpravili. Levičarske diktature so pri tem še bolj temeljite. Masovno uničujejo svoje nasprotnike z likvidacijami, s kazenskimi taborišči in z neomogočanjem življenjskih pogojev z odvzemom dela, stanovanja in drugih življenjskih potrebščin, ki jih vsak clovek mora imeti.

Jugoslovanska komunistična diktatura je s svojo opozicijo ravnala prav tako kruto. Znan je nasvet Stalina, ki ga je dal Poljakom in jim za vzgled predlagal Tita, kako je treba opraviti s svojo opozicijo.

Kar je pri tem treba še posebej zapisati, je dejstvo, da so agenti KGB še v zdomstvu zasledovali politične nasprotnike (slučaj Trockija), jih morili in onemogočali. Tudi jugoslovanska OZNA je sledila tej boljševiški praksi in tu in tam (zlasti med Hrvati in Srbi) pomorila številne emigrantske osebnosti (nekaj jih je bilo tudi ugrabljenih, med temi so bili Slovenci), da bi tako politično emigracijo čimbolj one-

mogočali. To je barbarski način, ki si ga samo diktatura sme privoščiti, kajti demokratično nastrojeni ljudje se s takimi dejanji ne strinjajo.

Kakšen trn v peti je bil novemu komunističnemu režimu v Jugoslaviji beg politične emigracije, nam pričajo dogodki na Koroškem v maju 1945. Da se odkrižajo svoje politične opozicije, so bili komunisti pripravljene 18. maja podpisati pogodbo z Angleži, da se bodo s Koroške umaknili, če bodo istočasno vsi slovenski begunci vrnjeni. Danes vemo, kaj se je takrat zgodilo, in da so se civilni begunci komaj rešili iste usode, ki je doletela slovenske protikomuniste, ki so bili masovno vrnjeni in v »osvojenih« domovini nečloveško pobiti.

Za svoja zločinska dejanja je partija nujno rabila krivca. Zato je pobito in preživelo idejno in politično opozicijo obtožila narodnega izdajstva, sebi pa ustvarila mit narodnih herojev v tkim. OF in NOB. Z močnim pritiskom na zamejske Slovence in režimske simpatizerje v diaspori pa se je apeliralo, naj politično emigracijo bojkotirajo.

Vendar je čas opravil svoje. Pričevanje vrnjencev, ki so takorekoč ušli iz grobov, kjer bi morali izginiti kot nasprotniki sedanjega komunističnega sistema, ter dokumenti iz arhivov poraženih okupatorjev, zlasti pa pričevanje najvišjih prvakov boljševiške okupacije, potrjujejo dejstva, kakšen namen je imela komunistična revolucija v naši domovini. Še hujše pa obsoja revolucijo sedanje stanje v domovini, kjer ni osebnih in političnih pravic in pa seveda neverjetno obupne gospodarske razmere.

Komunistični režim ni nikdar štedil denarja, ko je šlo za kritiziranje politične emigracije ali za propagando, s katero preplavljajo slovenski svet na tujem. Najnovejši pojav je poskus Slovenske izseljenske matice z revijo v angleščini, ki naj bi drugi in tretji rod Slovencev odtrgal od politične emigracije in politično emigracijo na ta način nevtraliziral. Tomaž Mauser, ki je na torontski in sirakuški (New York) univerzi študiral politične vede, je o tem nedavno napisal svoje misli v angleškem delu A.D.

Spričo neizpodbitnih dokazov je tudi režim prisiljen zavzeti bolj zmerno stališče in se »civilizirati«. (Pisanje Ivana Jana in Jožeta Vidica in njima podobnim itak nismo nikoli resno jemali.)

Zasledili smo, da ni več tistih grobih napadov, da nismo vsi več narodni izdajalci, in da so celo zborovanju v Dragi po-

svetili v matičnem tisku nekaj zmernih člankov in razmotirvanj. To je razveseljivo.

Presenetilo pa nas je pisanje publicista V. Blažiča, ki je v Celovškem Zvonu (sept. 1987) navedel vrsto argumentov, ki se nam zdijo precej tipični za lojalne oporečnike v domovini, ki še vedno upajo, da bo partija prišla na dan z rešitvijo sedanje moralne in gospodarske krize, kar se nam zdi absurd.

G. Blažič navaja obupne razmere v prvi Jugoslaviji, kjer naj bi živeli nekako v varstvu Cerkve in SLS. Kot bivši partizan, tudi on boluje za partizanskim sindromom, ker še vedno sanjari o pluralistični OF (tudi pokojni Bojan Štih je boleval za isto boleznijo) in seveda govori o NOB kot dejstvu. Fantazira o neki slovenski liniji v okviru komunistične Jugoslavije, čeprav ve, da je bila diktatura proletariata SFRJ sprejeta brez vsake debate in pogojev že jeseni l. 1943 in da smo s tem Slovenci odrekli svojim narodnim aspiracijam in nagibom.

Tudi v slučaju Rožmana se je g. Blažič slabo izkazal. Namesto da bi prišel na dan z obtožnico proti Rožmanu in dokazal, kako krivično ga je komunistično revolucionarno sodišče obsodilo na 18 let prisilnega dela, ga je on sam obtožil, češ, da ni javno obsodil represalij okupatorjev, ki so jih v stvari povzročili komunisti s svojimi neupravičenimi provokacijami.

Še bolj nenavadna kot Blažičeva kritika je kritika Hotimirja (Katoliški glas, 15. X. 1987). Hotimir je znan anonimni pisec iz Slovenije, ki je svoje članke objavljal v KG zadnji dve leti. Vedno je bil naklonjen emigraciji in napisal famozno stvar iz Kočevskega Roga (tel. drog, zasajene smreke). V tem dopisu pa se pridružuje Blažiču in prav tako načinja s predvojno Slovenijo, kjer naj bi bila demokracija šepava in zato kriva revolucije, ki je na Slovenskem nastala. To seveda prija sedanjem oblastnikom, ki za svojo revolucijo iščejo vseh vrst opravičil.

Škoda je, da ti pisci ne formirajo svojega pisanja na temeljitejših raziskovanjih slovenske predvojne dobe, zlasti na področju združništva, splošnega izobraževanja, praktičnega gospodarjenja itd. Prva Jugoslavija je kljub vsem svojim napakam imela svobodo tiska in vere, svobodo združevanja in večstrankarski sistem, pa pri tem tudi ekonomsko ni bila tako na psu kot je sedanja nova komunistična Jugoslavija.

Pisec Hotimir govori o programih SLS in SDS kot zastarelih, brez da bi pri tem šel v kake podrobnosti. Osnovni program obeh strank je bil

(Dalje na str. 6)

Anatomija nekega mišljenja

TORONTO, Ont. - A.D. je priobčila 3. novembra članek izpod peresa gospoda Pleška, ki je dejansko razširitev njegovega mišljenja, podanega ob priliki romanja pri Spominskem križu v Midlandu. V zapisu »Kultarna zavest« mi kar na samem začetku pripisuje neko odvisnost skritim soflerjem in pomanjkanje domobranskega ponosa.

Vprašujem se, kdo naj bi bili soflerji? Iz zapisa je mogoče razbrati, da morajo biti »prišepetovalci« velikega kalibra, morda SIM, morda bivša OF ali pa morda še kaj večjega. Vse kar sem omenjal v svojih dveh zapisih o slovenskem enotnem kulturnem prostoru, o narodni spravi, o današnji verski in kulturni problematiki v matični domovini ali pa med nami v zdomstvu, vse to je le kuliserija ali fasada, za katero se skriva rdeča pošast.

V svojem prvem zapisu sem omenil, da nisem nikdar skušal odmisli našo preteklost, še manj pa da bi se je sramoval. Spomin na nedolžne domobranske žrtve ob koncu vojne ni samo naša dolžnost, ki smo preživeli, slovenska zgodovina ga bo ohranila in ga posredovala poznejšim rodovom. Zato sodim, da je vsaka bojazen odveč.

Pismeno se res nisem spuščal v našo zdomsko problematiko, aktivno pa sem 30 let sodeloval pri najrazličnejših naporih naše slovenske torontske skupnosti. Kar naenkrat pa prileti sodba, da se prekucujem na »drugo« stran. Prizadetim gospodom želim povedati, da svojega mišljenja nikomur ne vsiljujem, istega pa gojim že dolgo vrsto let. Moje geslo je bilo vedno: kar mislim in govorim tudi delam. Lastim pa si pravico, da tudi kritično pogledam na preteklost in potem o njej odkrito povem. Ti privilegiji izhajajo iz demokratskih svoboščin.

Še bolj pa imam pravico povedati oziroma osvetliti tisto, kar ni resnica. In prav v tem moremo najti vir vseh nespo-razumov in trenj med nami v zadnjih treh letih. Primer: Ultrasound pismi, ki sta bili odposlani slovenskim rojakom od Trsta do Vancouverja. Pismi sta bili klasična falzifikacija in potvorba resnice. Iskanje sovražnikov med nami samimi bo imelo samo negativne posledice. Tak način delovanja nas samo odtuja in nas vodi k odmiranju.

Gospod Pleško, Vaša osebna miselna razpoloženja ne morejo in ne smejo biti model drugim. Po Vašem mnenju more pošten in značajan ostati le tisti, ki ostane na miselnih pozicijah v času revolucije ali pa celo pred njo. Da ne bi kdo omajal našo premočrtost, se je treba hermetično obdati z nekim nevidnim zidom. Nihče

Vam tega ne brani in imate tudi vso pravico, da tako mislite. Dopustiti pa morate tudi drugim, da drugače mislijo.

Moj prvi zapis je bil namenjen g. Mauserju in neposredno tudi dr. Urbancu, političnemu delavcema v naši skupnosti. Politiki pa se navadno ne ubadajo le s preteklimi dogodki, prvenstveno se morajo soočiti s sedanostjo, katera se nam predstavi šestokrat drugačna kot pa preteklost. Nesmiselno bi bilo, da bi se politik postavil ob stran politični realnosti ali pa se celo podal v politično areno z namenom, da bi izbojeval vrnitev preteklosti.

Tu samo en primer, ki naj osvetli, kako moremo tudi mi v zdomstvu pristopati v skupno slovensko problematiko. Letošnja DRAGA! Dr. A. Fink iz Argentine ter dr. Susel iz ZDA sta na izreden način predstavila slovensko zdomstvo in njegovo miselnost. Njun nastop je odjeknil v vsem slovenskem prostoru, tudi v matični domovini. Zakaj sta odjeknila pozitivno? Njun pristop ni bil skupek osti in očitaj, predstavnik sta posredovala visoko kulturalnost. Zato ne morem razumeti zapisa, ki vidi le vsepovsod skrito nevarnost.

Te dni se veliko polemizira ob spominskem romanju v Midland. Čas je, da bi se ob Spominskem križu spomnili vseh žrtev revolucije in druge svetovne vojne. Talci, pokončani pod okupatorskimi streli, padli slovenski fantje na evropskih bojiščih, nedolžne žrtve koncentracijskih taborišč prav gotovo tudi zahtevajo, da se jih spomnimo. Tako bi resnično lahko imeli vseslovensko spominsko romanje. Na ta način bi se zgodovinski resničnosti »Ljubljanske pokrajine« in delu Gorenjske pridružila zgodovinska resničnost Koroške, Štajerske, Prekmurja, Primorske in slovenske Istre. Kot kristjani bi s tem napravili korak naprej in se približali želji Cerkve. Sicer bo čez 20 let tudi to zgodovinska resničnost.

Gospod Pleško, ako imate kakšen mikroskopsko majhen dokaz ali namig, da sem napravil »skok« na drugo stran, potem pa kar na dan! Še vedno vztrajam, da bi bila »okrogla« miza najboljši način razčiščevanja naših nesporazumov.

dr. F. Habjan

ISKRICA

Človek poseje,
čas razveje;
človek postavi,
čas odplavi;
človek napiše,
čas izbriše.

Oton Župančič

Kanadska Domovina

PREDOLIMPIJSKE DROBTINE

LETHBRIDGE, Alta. - Calgary z okolico bo v prihodnjem februarju (13. do 28. feb. 1987) prizorišče XV. zimskih olimpijskih iger. Mesto je številčno največje v Albertini mu nadevajo naslov »oljna prestolnica Kanade«. Res je svetovno znano radi vsakoletnega Stampe-da, ki privabi vsakega julija stotisoče ljubiteljev »cowbojev« in njihovih tekmovalcev. Znano je tudi radi zahodno-kanadske gostoljubnosti in ker je nekako na pragu največjega in baje najlepšega kanadskega prirodnega parka Banffa.

Pred šestimi leti je bil Calgary izbran za izvedbo zimskih olimpijskih iger, seveda od Mednarodnega olimpijskega odbora. Ta odbor šteje menda okoli 90 petičnih mednarodnih športnih osebnosti (nekak hudo zaključen klub). Odbor predpisuje, odobrava in nadzoruje vse priprave, gradnje športnih tekmovališč (gre za smučišča, in izpeljavo tekmovalnih smučskih prog, stadione, tekaške proge, drsalne arene za umetnostno drsanje, hokej

arene, drsališča za hitrostno drsanje, skakalnice) ter poslopij, ki jih pač ob takihle velikih tekmovalnih zahtevajo za funkcionarje, sodnike in statistike ter za radio in TV poročevalce, poleg vsega tega še stanovanja za tekmovalce in druge udeležence. Odbor tudi sestavlja spored tekmovalcev in vse, kar je s tem povezano. Potrebne zadeve seveda, ki pa včasih meje na dlakocepstvo in kapricioznost.

Vse te nad šestletne priprave dosegajo tele zadnje tri mesece svoj višek. Vse zahtevane gradnje so končane in preizkušene z lanskimi in letošnjimi tekmovalci ter tako odobrene od olimpijskih športnih strokovnjakov. Vse je torej nared. Samo to, da izredno topla jesen se brani snega. No, in tudi tega nam je nasulo nebo, nam tule v Lethbridgu 200 km južneje sicer le za vzorec in skomine, v gorah pa ga je več. Temu pa s človekovimi izumi oz. stroji za delanje snega dopisajo potrebne količine.

Odkar sem se — še kot kratkohlačnik — prvič stopil na revne smuči in nato skoro vsa leta užival belo opojnost, se seve zanimam za vse športe na snegu in ledu, posebej in predvsem pa za zimske olimpijske igre. Zato tele drobtine, ki slede.

Na obrobju mesta so že leta obstoječe smučišče Paskapoo, preuredili, povečali in preimenovali v Olimpijski park. Tam so zgradili 3 nove smučke skakalnice (90 m in 70 m in še poskusno, ki je manjša). Tik ob skakalnicah pa so zgradili progo za bob in sankanje (luge), kjer tekmovalci trenirajo že mesece, ker so proge kot zamrznjeni kanali.

Krasna tekmovališča! Le nas, ki smo vajeni skakalnic, izsekanih sredi gozdnih strmin, motijo tukajšnje skakalnice, ki so zgrajene nad popolnoma golo strmino, kar utegne biti v primeru vetrov neugodno in celo nevarno. V Evropi so navadno skakalnice v strminah, izsekanih sredi gozdov.

Smučišča za alpske discipline (smuk, slalom, veleslalom) so bila izsekana zadnja štiri leta, nad 100 km severozahodno iz Calgaryja v krasni Kananaskis dolini, ki jo obrobajo rajde gora. Je to novo smučarsko središče imenovano Nakiska, in je privatna last, vse tam pa je zgrajeno po olimpijskih zahtevah in odobrenih načrtih.

Tod mimo hodim že leta z našo »seniorsko« — tj. družbo upokojencev, ki imamo svoj klub — smučat globlje v dolino, kjer je vlada zgradila več poslopij in nekaj kabin vprav za namene upokojencev, nekaj tudi v namene telesno prizadetih. V okolici je še za smučarje izsekanih nad 100 km prog za cross-country smučanje. Te

(dalje na str. 7)

KAJ SE DOGAJA V SLOVENIJI

(Nadaljevanje s str. 4)

drugačnih, vsekakor nesvobodnih razmerah, ste vest sodobnega svobodnega človeka, ki si je že od slovenskih knezov na Gosposvetskem polju, pa od Trubarja in Matije Gubca dalje, prizadeval in se boril za svobodno Slovenijo, ki pa je bila vse od konca zadnje svetovne vojne, pa do danes, zaradi sovjetizacije oblasti okrnjena.

In za zaključek samo še ugotovitev, da vse sedanje težave in zastoji v razvoju slovenske družbe v prizadevanjih in naporih za svobodno in enopravno Slovenijo, izhajajo prav iz dejstva, da ni leta 1945, ko se je oblikovala nova, povojna Jugoslavija, slovenskega ljudstva nihče vprašal, kakšno državo si želi in s kom hoče živeti.

Marko iz Slovenije
Ljubljana, 25. okt. 1987.

ZU

KOLENDAR društvenih prireditev

DECEMBER

12. — Društvo sv. Marije Magdalene št. 162 KSKJ ima božičnico v družabni sobi avditorija pri Sv. Vidu. Pričetek ob 2. pop.

27 — Pevski zbor Korotan prireja božično spevoigro v treh dejanjih »Noč božična, sveta noč« v Slov. nar. domu na St. Clair Ave. Pričetek ob 3h pop.

31 — Pevski zbor Korotan prireja Silvestrovanje z večerjo in plesom v Slov. domu na Holmes Ave. Zajtrk na razpolago po polnoči.

31. — Baragov dom, 6314 St. Clair Ave., priredi silvestrovanje.

— 1988 —

JANUAR

23. — Slovenska pristava prireja »Pristavsko noč« — Družinska večerja, ples in zabava, v Slov. nar. domu na St. Clair Ave. Igrajo Veseli Slovenci.

24. — Slov. šola pri Mariji Vnebovzeti pripravlja kosilo v šolski dvorani. Serviranje od 11.30 do 1. pop.

FEBRUAR

28. — Slov. šola pri Sv. Vidu postreže s kosilom v farni dvorani. Serviranje od 11.30 do 1.30 pop.

28. — Župnija Marije Vnebovzete priredi srnjakovo kosilo v korist Slov. doma za ostarele in sicer v SDD na Recher Ave. v Euclidu. Serviranje od 2. do 5. pop.

MAREC

26. — Glasbena Matica priredi svoj spomladanski koncert, združen z večerjo in plesom, v Slov. nar. domu na St. Clair Ave.

To vino pa ni za žejo

V Zahodni Nemčiji so pred kratkim prodali steklenico najstarejšega vina v še prvotni izdelani steklenici. Vino naj bi bilo staro 252 let in naj bi tudi bilo najstarejše ohranjeno vino v Nemčiji. Steklenico so na dražbi prodali za \$31,700.

Najbrž tega vina tudi sedaj nikdo ne bo pil, ker bo čez kakih 10 let že za precej tisoč dolarjev dražje.

Slovenska emigracija pod nepričakovanimi napadi

(Nadaljevanje s str. 5)

predvsem parlamentarni pluralizem, samoodločba, suverenost naroda in gospodarska samoosvojitve. Taki principi nikoli ne zastarijo, ali vsaj ne bi smeli v nobeni demokraciji, če se ta v resnici smatra za demokracijo.

Monopol komunistične partije je bil odklonjen od opozicije že l. 1941 in je prav ta monopol kriv vseh sedanjih težav, s katerimi se slovenski narod soočuje.

Pisec navaja tudi sprtost v emigrantskih vrstah, ki pa v naših skupnih odnosih do sedanje komunistične diktature v domovini ne igra velike vloge. Tudi ameriški demokrati in republikanci, v Kanadi pa liberalci in konservativci, so si ne prestando v laseh. Pa s tem ni rečeno, da svoji deželi ne želijo dobro. Nasprotno! Iz njihovega pregovarjanja in ostre politične debate se vselej porodi če že ne politična enotnost, pa vsaj kompromis, s katerim je ena in druga stran zadovoljna.

Slovinci v emigraciji smo se v štiridesetih letih marsikaj naučili. Demokracija namreč v prvi vrsti obstoja v zaupanju v demokratični sistem, kjer ima vsak posameznik popolno svobodo izražanja, svobodo svojega političnega in verskega prepričanja, svobodo združevanja v eno ali drugo organizacijo po želji, in se po svojih sposobnostih tudi na gospodarskem področju lahko uveljavi in doseže, kar mu v zaprti in od države kontrolirani državni ureditvi ni mogoče.

Ljudem doma, posebnost pa

pesimističnim oporečnikom lahko z vso jasnostjo zapišem, da slovenska emigracija ni bila nikoli tako edina v svojih ciljih kot je danes. Vsi smo si edini, da hočemo svobodno Slovenijo! Da si bomo na svojem slovenskem narodnem teritoriju sami kovali svojo narodno bodočnost! Bodisi v Združeni Evropi ali v balkanski konfederaciji. Slovenci pa moramo postati samosvoji, ker le tako se bomo kot narod ohranili in vse talente, ki jih kot narod imamo, uporabili ne samo v naše narodne namene, temveč jih dali svetu v resnično-demokratični družbi, ki jo je diktatorski boljševiški režim zavrl v njenem vzponu s svojo proletarsko revolucijo in jo s svojimi dejanji vrnil v čas vladanja Barbarov.

Politična emigracija se nima kaj sramovati. Ustanovila je slovenska središča v tujini s svojimi cerkvami, slovenskimi domovi, slovenskimi šolami, denarnimi zavodi in drugimi kulturnimi in prosvetnimi organizacijami.

Dolga in težka leta begunstva so rodila obilen sad. Od doma smo odšli brez vsakih sredstev. Brez sredstev smo se zagnali v delo in s pridnimi rokami ustvarili, kar imamo. Emigracija še dela, še vedno gradi, ker je v nas ostala vera v Stvarnika in narod. Po dolgih letih begunstva še vedno držimo visoko simbol in baklo slovenske svobode, ki bo slej ali prej zasijala tudi našemu mučenemu narodu v domovini.

Vesele božične praznike
in srečno novo leto!

Vaše ime

Vaš naslov

Vesele božične praznike
in srečno novo leto!

Vaše ime

Vaš naslov

Vesele božične praznike
in srečno novo leto!

Vaše ime

Vaš naslov

American Home Publ. Co.,
6117 St. Clair Ave.,
Cleveland, OH 44103

Dear Sirs:

Enclosed is my check for _____ for a \$30.00 ad; \$20.00 ad; \$10.00 Christmas ad to appear in the Ameriška Domovina.

My name _____

My address _____

City and State _____

Prijatelju Viktorju Prašniku v spomin

(*Mnogi smo imeli priliko pok. Viktorja Prašnika spoznati, ko je spremljal igralsko skupino Standrež in Hledetov ansambal v ZDA l. 1979, prav tako seveda smo spoznali msgr. Kazimirja Humarja, ki je članek o pok. g. Prašniku objavil v Kat. glasu 26. nov. 1987. Poglavitne odlomke tega članka sledijo spodaj. Ur.*)

Ni prazna beseda, če sem zapisal v naslovu »Prijatelju Viktorju v spomin«. Ko so... ljudje zvedeli za nenadno smrt Viktorja Prašnika, je bila enoglasna sodba: Umril je prijatelj.

Tako je menil vsakdo, kdor je pokojnika poznal, zlasti še, kdor ga je poznal od blizu. In teh nas je veliko, tako na Goriškem kot na Tržaškem, Koroskem, kakor tudi po raznih delih Evrope in Amerike. Saj so Viktorja poznali in cenili kot malokoga med nami. Pridobil se je prijatelj s svojo dobroto, postrežljivostjo, vljudnostjo. Pri Cecilijanki in pri pogrebu nisem slišal žal besede o njem, ne zato, ker pravi pregovor: »O mrtvih samo dobro«, temveč zato, ker je to resnica.

Naš skupni prijatelj Viktor se je rodil v Cerknem leta 1919. Njegova mati je bila uboga žena dninarica, ki je komaj preživljala svojega sina. Ta je kmalu postal strežnik, potem pomočnik cerkovnika in cerkveni pevec. Že kot otrok se je navezal na cerkev in na duhovnike in ostal njihov prijatelj do sobote 21. novembra, ko ga je nepričakova-

no Gospodar življenja poklical k sebi.

Na Placuti na upravi Katoliškega glasa je v petek 20. novembra že zaprl okna, da gre v Katoliško knjigarno na predstavitev Bratuževih pesmaric, ko ga je zadela možganska kap, zaradi katere je malo po polnoči 21. novembra odpotoval iz te zemske domovine. Onemogel je res sredi dela.

Prijatelj vseh duhovnikov je bil v življenju posebno povezan s pok. prof. Mirkom Filejem. Ko je ta po vojni prišel v Gorico in osnoval svoj zbor, je bil Viktor med prvimi pevci tega zbora in mu ostal zvest še po profesorjevi smrti leta 1962. Ko so kasneje osnovali moški zbor »Mirko Filej«, je Viktor pristopil k temu zboru in mu zadnja leta bil predsednik.

Pok. prof. Filej je pomagal ustanoviti prvo katoliško prosvetno društvo. Nazadnje je do smrti uspešno vodil tudi to društvo kot njegov predsednik. Bil je tudi v vodstvu Zveze slovenske katoliške prosvete, ko se je ta ustanovila pred skoro 30 leti in zadnja leta je bil njen podpredsednik.

To ni zgolj naštevanje, ker Viktor ni bil v vodstvu naših organizacij zaradi imena in časti, temveč zavoljo dela in skrbi. Prav zato je njegova smrt toliko bolj prizadela celotno naše prosvetno življenje na Goriškem. Teško bo zapolniti praznino, ki jo je Viktor zapustil. Tudi Katoliški dom mu je dolžan hvaležnost, saj je bil v odboru od vsega začetka do danes, in Katoliški glas, kjer je

pomagal pri upravi Clovek bi se vprašal, kaj smo katoličani imeli, da Viktor Prašnik ne bi bil zraven?

Pri tem moramo pomisliti, da ni imel nobene višje šolske izobrazbe; bil je samouk in po poklicu krojač. Zanimivo prijateljstvo je bilo to, da se ni hotel zaposliti v kaki tovarni ali podjetju, saj mu priložnosti ni manjkalo. Toda menil je, da kot svoboden obrtnik lahko več in bolje prispeva za našo kulturo. Ostal je svoboden, toda celo življenje ubog, ker mu do denarja nikoli ni bilo. Zato pa se je razdajal na vse strani prav do zadnjega. Pri maši zadušnici je bilo pravilno poudarjeno, da je bil dober človek.

Prašnikovo življenje ni bilo lahko. Kot sin uboge matere ni mogel v šole, čeprav si je to silno želel, zlasti ker je bila njegova mladostna želja postati duhovnik. Med vojno je bil poklican k vojakom in je služil rok nekje blizu Modene. Po polomu 8. septembra 1943 se je ustavljal pri neki družini blizu Modene. Postali so si taki prijatelji, da je še po vojni večkrat bil njihov gost. Toda pustil je prijatelje v Modeni in se vrnil v naše kraje.

Ko je prišel v Gorico, so ga obvestili, naj ne hodi v Cerknem, ker da mu »tovariši« pretiljo. Začasno se je zatekel k Cerkljanu pok. g. Ivanu Erženu, takrat župniku v Biljah. Vendar tam ni mogel ostati za dalj časa. K Nemcem ni hotel, k domobrancem ga ni vleklo, k partizanom še manj. Odločil se je, da gre k četnikom, sicer bi ga v začetku avgusta 1944 Nemci mobilizirali.

O svojem četnikovanju je znal marsikaj povedati, predvsem to, da so ga Nemci za nekaj časa zaprli v Ljubljani. Streljal pa ni nikoli; bil je namreč krojač na raznih postojankah.

V maju 1945 se je umaknil v Italijo skupaj s slovenskimi četniki. Bival je po zavezniških taboriščih in se tudi tam vsem priljubil tako zelo, da je užival precejšnjo prostost. Ko se je bilo treba odločiti, ali v emigracijo ali domov, se je odločil za domov, seveda ne v Cerknem, marveč v Gorico.

Podoba Viktorja Prašnika bi ostala nepopolna, ako bi ne omenili njegovega krščanstva. V veri je zrastlel in se utrdil v Cerknem ob mami Katarini in cerkljanskih dušnih pastirjih. Od vere ni odstopil nikoli. V Gorici je bil izvoljen za predsednika fantovske Marijine kongregacije, ki jo je ustanovil g. Mirko Mazora, takrat kaplan na Travniku. Nekaj let je bila to cvetoča organizacija, ki je štela do 120 fantov.

Že z mladega je pel pri cerkvenih pevskih zborih. V Gorici ni bilo slovenske maše, da bi Viktor ne bil kdaj na koru; zvest je bil stolniškemu, še bolj pa travniškemu zboru in travniški maši, kjer je pel vsako nedeljo in praznik.

Pa še nekaj. Bil je tudi izvrsten igralec. V petdesetih in šestdesetih letih, ko je goriško katoliško prosvetno društvo

Koncert Tržaškega okteta

TORONTO, Ont. - Posebne omembe vreden kulturni dogodek je bil koncert Tržaškega okteta v Torontu, 24. oktobra 1987 zvečer v dvorani, in pri maši ob 10h v cerkvi Brezmadežne v nedeljo, 25. oktobra.

Tržaški oktet je razmeroma »mlada« komorna glasbena skupina; v prvi zasedbi — pred sedemnajstimi leti, t.j. l. 1970, so bili njegovi člani Rafael Grigič, Nevo Hrvat, Vladimir Komar, Rudolf Stopar, Rudolf Žagar, Jadran Žerjal, Jordan Žerjal in Jurij Žonta. Prvi umetniški vodja je bil Ivan Sancin, za njim Sergij Radovič, nato Ubald Vrabc. Od 1975. do 1980. je oktet umolknil.

21. maja 1980 pa je obnovljeni Tržaški oktet nastopil pod novim umetniškim vodstvom Janka Bana, ki se mu je pridružil l. 1985. še Mirko Slosar. Sedaj ima oktet naslednjo zasedbo:

Prvi tenor: Rudolf Stopar, Rudolf Žagar

Drugi tenor: Vladislav Komar, Vinko Škerlavaj

Prvi bas: Marko Arduini (bariton), Vinko Milič (bariton)

Drugi bas: Walter Kovačič, Boris Pangerc

Tako je razumljivo, da nam je bilo delo te vokalne skupine skoraj neznan. A že pozdravna pesem - Aljaževa »Oj Triglav, moj dom« - na žacetku koncerta in izven najavljenega program, je pokazala, da gre za umetniško skupino, ki je ne samo pod odličnim, sposobnim in sigurnim umetniškim vodstvom, marveč, da tudi vsakega posameznega izvajalca preveva ista miselnost in spontana disciplina. Zato je bil ta koncert obenem vseskozi mojsterski prikaz pevsko tehnične in teoretične dovršenosti brez odbijajočih manir posameznih članov, ki so se kljub šolanju ohranili v svoji naravni pristnosti, da so mogli zavzveti in izzveneti kot vseskozi čisto uglasha in zavestno sproti uglasha enota.

Verjetno si Tržaški oktet ni zastavil namena, a vendar nam je dal svetel zgled, kakšno bodi delo ne samo poklicnih, marveč tudi — in predvsem — ljubiteljskih vokalnih skupin. Tudi ritmična in agogična gotovost in okretnost, poleg fi-

KONCERT

Tržaškega okteta

(Nadaljevanje s str. 7)

postavilo na oder lepo število iger, je Viktor gotovo imel vlogo pri vsaki. Saj je imel igralski talent, katerega bi mu zavidal marsikateri profesionalc. In kolikokrat je igral Miklavža v Gorici in po okoliških vaseh in bil veselje malčkov in tudi starejšega občinstva.

Bog mu je dal mnogo talentov, vse je uporabil za čast božjo in za bližnjega. Upajmo, da je že slišal besede: »Pridi zvesti služabnik, v malem si bil zvest, čez veliko te bom postavil.«

Kazimir Humar + J.K.

nih rubato učinkov slovenske glasbene romantičnosti nam je dala misliti, da je oktet vse izvajal, kakor je bilo v načrtih umetniškega vodstva in bi bil mogel brez težave napraviti tudi drugače, če bi hotel. Tu pa že posegamo na področje okusa, kjer naj se neha razpravljanje, kakor pravi pregovor.

Če k temu dodamo še brezhibno izgovarjavo slovenskega književnega jezika ter slovenskih dialektičnih posebnosti, klasično izgovarjavo latinščine, brez koketiranja z italijanskimi primesmi — kar bi bilo razumljivo in celo opravičljivo — poleg dovršene italijanščine ter posebne mehko in napeva pravega španskega naglasa — vse to smo mogli preveriti v skladbah, obseženih v programu in izven njega, smo vsaj približno orisali umetniško zmogljivost Tržaškega okteta.

Mislil, da se ne motim, če gledam izbor koncertnega programa kot njihov umetniški »credo«. Čeprav nismo mogli imeti vpogleda v celotni razseg njihovega repertoarja, je razvidno, da jim je kult vokalne polifonije na prvem mestu. To je trdna osnova tehnike, ki pa tudi brez dvoma vpliva na slog njihovega izvajanja. Ne strašijo se pa tudi nobene »moderne« skladbe, kjer mnogokrat brezobzirno iskanje kompozicijskih novosti zelo otežuje intonacijsko in ritmično izvedbo. Zdi se celo, da zanje te težave sploh ne obstoje.

Pri dopoldanski nedeljski službi božji so izvajali za pristo stop motet »Domine Jesu Christe« (G.P. Palestrina). Po prvem berilu — namesto psalma — »Antifona« po vzhodnem obredu (P.I. Čajkovski); pri darovanju Dvoretkega »Iže heruvimi«; med in po obhajanju »Oče naš«, vzeti iz Trubarjeve pesmarice (1584), v priredbi M. Tomca in motet »Cantate Domino« (H.L. Hassler) ter za konec »Mnoga ljeta« iz vzhodnega obrednika.

Zgodnja ura gotovo ni najboljše čas za pevsko udejstvovanje, posebno še po naporu celovečernem koncertu, ki pa je bil le zaključek še napornejše predhodne koncertne turneje in koncertne dejavnosti v tednu bivanja v Torontu. In vendar izvedba tudi ob tej priliki ni bila nič manj sveža in dovršena. Ti dve značilnosti, lastni umetniškimi izvajanjem te komorne vokalne skupine mi samo s svoje strani dokazujeta, da je Tržaški oktet na pravi poti, in mu je samo želeti dovolj volje in moči za nadaljnjo uspešno umetniško rast.

Jože Osana

Predolimpijske drobtine...

(Nadaljevanje s str. 6)

proge so celo zimo izpluzene in stalno oskrbovane.

To Nakiska smučarsko središče so najeli in plačali lastnikom nad 4 milijone za pravico uporabe in bo za privatnike od januarja do konca marca zaprto.

Samo 30 km severneje na poti v Banff je pa lepo naselje Canmore, kjer so pripravili proge za tekme v tekih na smučeh in tekme v nordijski kombinaciji in biathlonu (tek na smučeh z vmesnim streljanjem na tarčo, oddaljeno 50 m vs stran proge). Tekmovalci trdijo, da je to zahtevna proga, dolga 2 in pol kilometra, ki jo bodo tekmovalci pretekli večkrat do zahtevanih daljin. Namenoma je proga izpeljana tako, da bo teku lahko sledilo do 20.000 gledalcev ob njeni dolžini.

Po trditvah predsednika Mednarodnega olimpijskega odbora, bivšega španskega diplomata Juana Samarancha, ki že vsa leta gradnje in priprav osebno nekajkrat letno nadzoruje, bodo tele igre največje in najboljše doslej. Do tega poročanja je prijavljenih že 57 držav, torej 8 več kot jih je bilo pred 4 leti v Sarajevu, z več tisoč tekmovalci.

Za poročevalsko dovoljenje

je zaprosilo nad 4000 novinarjev iz celega sveta. Računajo, da bodo tekme oz. igre stale nad pol milijardo dolarjev. Glavne stroške bodo nosile država, Alberta in mesto Calgary. Vsak od teh bo prispeval 200 milijonov. Seve bo največji dobitnik mesto Calgary, ker mu bodo ostale vse športne gradnje.

Velik del stroškov bodo kri-la velepodjetja, ki jim je dovoljeno uporabljati ob reklamah svojih izdelkov olimpijskih 5 krogov in snežinko, kot olimpijski znak. Izključno pravico televizijskih prenosov si je priborila ameriška družba ABC, ki bo plačala nad 300 milijonov dolarjev, in kanadska nekaj nad 4 milijone.

Sarajevu je ABC plačala pred 4 leti nekaj nad 30 milijonov. Cela izvedba sarajevskih iger je stala 182 milijonov, gotovo ogromno za napredujočo, zadnja leta pa osiromašeno Jugoslavijo. Zanimivo je, da se je za pravico reklame na olimpijskih igrah potegovalo toliko družb, da so mnogo prošenj odklonili. Se ne sliši čudno, da se vendar nekje še dolarjev branijo...

V prihodnjih Predolimpijskih drobtinah pa še veliko več!

Pak

Viktor Blažič:

Dobljena vojna — Izgubljeni mir

VIII.

3. Socializirana družba, z vzgojo maksimalne pozornosti do sočloveka. Družba brez kakšnih večjih možnosti za surovo nastopaštvo močnih (bogatih) posameznikov in ciničnih oblastnikov. Družba s kar najbolj razvitim čutom za pravo mero pri dilemah, s katerimi se tehta na eni strani produktivna in gospodarska učinkovitost, pa na drugi strani solidarnost ali razširjenost tako imenovane družbene nižine.

Skratka, družba z učinkovitimi in urejenimi socialnimi institucijami. Ta čut za mero bi nam seveda morala prinesiti šele povojna prihodnost, vendar pa si upam trditi, da v teh morda nekoliko nedoločenih predstavah ta mera ne bi smela seči do kolektivizacije kmetijstva in totalne nacionalizacije.

Vse to so seveda samo glavni obrisi ali vsaj poskus nekega poimenovanja glavnih silnih naše osvobodilne motivacije. Lahko da sem tudi kaj važnega izpustil, pa nič nisem kaj posebno znamenitega navajal. Vendar, kot rečeno, kdor hoče videti, bo videl in tudi še kaj posebno pomembnega, česar tukaj nisem omenil, tudi še našel.

Toda, poslednji, ciljni namen gonilnega ter integracijskega jedra OF, Komunistične partije Slovenije, je bil po svojih programskih zasnovah vse preveč kaj drugega kakor je bilo tisto, kar so pričakovale množice, ki so spontano sledile klicu osvobodilnega boja. Kakor izpričuje Kardelj v svojem pismu Titu januarja 1943, ima zanj in na sploh za komuniste končno in razvojno najvišjo veljavo »etapa sovjetske revolucije«.

»Spomnil sem se še enega vprašanja v zvezi z našo OF, ki pa je bolj teoretičnega značaja, vendar je pri opredeljevanju OF najvažnejše. OF ni koalicijska in mi smo se vedno trudili, da to ne bi bila. Res je, v plenumu OF so elementi koalicijske, vendar ti niso odločujočega značaja. Temeljne so tri skupine, ki tudi držijo OF: poleg nas še sokoli in krščanski. Prav zato, da OF ne bi bila koalicijska, smo mi z njimi postavljali vprašanja na daljši čas, tako da je med nami in njimi dosežena dokajšnja enotnost celo za etapo sovjetske revolucije. No, kako bo v praksi z njimi izgledalo tedaj — to je drugo vprašanje. Mi si v tem pogledu nikdar nismo delali utvar, čeprav smo do neke mere prepričani, da bo celo večina vodilnih ljudi iz vodstva OF prešla z nami v končno etapo.« (Dokumenti ljudske revolucije v Sloveniji, knj. 5, str. 197. Pismo člana politbiroja CKKP Edvarda Kardelja dne 17. januarja 1943 Vrhovnemu komandantu NOV in PO Jugoslavije in generalnemu sekretarju KP Josipu Brozu Titu o splošni politični liniji komunistične partije Jugoslavije). Medtem pa ima kakor

vse drugo, z Osvobodilno fronto vred, le vrednost prehodnih faz ali tistih nujnih taktičnih stranpoti, ki jih je treba opraviti na poti h končnemu cilju.

Katere povsem stvarne družbene uresničitve je imel pisec v mislih iz izrazom »etapa sovjetske revolucije«, tega mu seveda *inter sapienti sat* ni bilo potrebno razlagati, vendar so velik del namenov, ki tičijo za tem izrazom, odkrila prva povojna leta. Podržavljenje industrije, trgovine, bančništva in obrti do poslednje branjarije, nasilna kolektivizacija kmetijstva po sovjetskih, kolhozniških vzorcih, sprejetje strogo centralističnega petletnega načrta industrializacije, posnemanje sovjetske ustavne ureditve, vse to dokaj nedvoumno kaže na poskus uresničitve prav tistega, kar je imel Kardelj v mislih, ko je pisal omenjeno pismo. Vsemu temu početju tudi v resnici zelo natančno ustreza ime »sovjetska faza«, saj je tako po svojih nasilniških metodah, z »revolucijo od zgoraj«, kakor tudi s svojimi učinki in posledicami skoraj do pike sledilo sovjetskemu vzoru družbenega modela, kakršnen se je uveljavil v začetku tridesetih let s Stalinovim »velikim preobratom«.

Težko pa si je predstavljati, da bi slovenski kmetje, ki so tvorili glavno slovenske partizanske vojske, prostovoljno šli v boj za to, da jim že čez nekaj let vzamejo zemljo, jih kolektivizirajo in jih kot družbeni sloj in stan dejansko odpravijo, kot »razrednega sovražnika«.

Prav tako si je težko predstavljati, da bi bili kristjani, ki so se zaradi protiklerikalne naravnave pridružili OF, pripravljani vnaprej privoliti na kakršno koli enačenje klerikalizma in krščanstva ali na kakršno koli ateistično in sploh protireligiozno nestrpnost.

Lahko bi seveda govorili tudi o razočaranjih tako neomajnih slovenskih avtonomistov, ki so že v prvi Jugoslaviji bili naporen boj z jugoslovanskim unitarizmom in centralizmom in ki so po vojni morali doživeti še poskuse vzpostavljanja »socialističnega jugoslovanstva«, kakor tudi porazen osip slovenskih manjšin v zamejstvu. V zadnjem času smo lahko tudi brali pričevanja o travmatičnih razočaranjih, ki jih je povzročila ukinitve slovenske partizanske vojske.

(Ko se je že sprožilo kočljivo vprašanje o legitimnosti naše povojne oblasti, bi lahko tudi s stališča naravnega prava, na katerega se sklicuje Josip Vidmar, zastavili vprašanje, ali je bil masivni poskus sovjetizacije Jugoslavije legitimen. Ali je bila denimo legitimna ukinitve slovenske partizanske vojske, pa odprava Osvobodilne fronte?)

Kakor rečeno, poslednji cilji vodilnega ter integracijskega jedra OF so bili preveč eksklu-

zivno samopravični, preveč oddaljeni in celo preveč v živem nasprotju s pričakovani množičnega slovenskega osvobodilnega gibanja, da bi se jih dalo doseči drugače ko z docela nevezanimi rokami, torej s popolno dejansko oblastjo enega samega političnega jedra in brez demokratičnih omejitev ali inercije nekega širokega gibanja. A to vrsto oblasti je bilo mogoče vzpostaviti le s strogo ideološko-revolucionarno naravnavo in s končno odpravo pluralizma v OF, oziroma s »posvojitvijo« tako imenovanih sopotonikov in z izločitvijo tistih, ki so to »posvojitev« zavrnil. To pa je naravnavo, ki se osredotoča samo na totalno, nedeljeno zmago in ki ji najbolj ustreza ravno čim bolj skrajna polarizacija sil.

Če je Dolomitska izjava močno omajala ugled OF na domačem, slovenskem terenu, saj je dejansko pritrdila propagandi njenih nasprotnikov, da je OF v bistvu komunistična organizacija, pa je zato totalizirala položaj KPS v njej. Vprašanje o tem, koliko je ta izjava nastala pod blagohotnim bratskim pritiskom osrednjega vodstva KPJ stališča političnih potreb KPS in glede na popolno dejansko njeno prevlado v OF sploh nepotrebna, bi terjala zlasti danes posebne razjasnitve.

Vsekakor je KPS po Dolomitski izjavi, s katero je odpravila tudi formalne in pluralistične lastnosti OF, usodno zožila svoje ujemanje s svojim naravnim, slovenskim zaledjem in zopet s tem postala odvisnejša od osrednje jugoslovanske partijske strukture. Kakor se je izkazalo pozneje, je njena eksistenčna naslonitev na jugoslovansko »familijo« pripeljala tudi do njene popolne podreditve večinskemu centralizmu. To se vidi že po tem, da KPS ni mogla razširiti lastnega vzorca političnega uspeha, namreč OF, na ves jugoslovanski politični prostor. Ni torej OF kot resnična politična inovacija postala vzorčni model množične učinkovitosti, pač pa so vzorci iz osrednje Jugoslavije postali merilo pravilnosti in tudi pravovernosti v *generalni liniji* in temu kriteriju se je morala podrediti tudi KPS, saj je tudi s formalno ukinitvijo Osvobodilne fronte priznala nekakšen deviantni značaj te svoje izvirne posebnosti — in sploh vsake svoje oziroma na sploh vsake slovenske posebnosti.

Možnosti nujnih korekcij so kopnele tako, kakor se je avantgarda spričo svoje ujetosti v ideološke dogme tudi sama v sebi onespobila za prenavo in sodobni politični razvoj. Uzakonitev vse preveč streže skušnjavi po nedotakljivosti, po življenju v privilegiranem duhovnem rezervatu, ki omogoča umetno vzdrževanje avantgardnega statusa, in to največ s prisilnim odstranjevanjem boljših in sposobnejših od sebe, to se lahko doseže le v vzdrževanih konfliktnih razmerah latentne državljanske vojne.

Uzakonjena avantgarda je značilnost realsocialistične, leninistične družbene ureditve. Izstop iz te ureditve bi torej terjal tudi prenehanje zakonjenega statusa in nenehno konkuriranje političnega subjekta za avantgardno veljavo. Porazni položaj, v katerega je zašla naša družba, pa še celo ne dopušča, da bi kdor koli, najmanj pa tisti, ki so odgovorni zanj, kakor koli utemeljeno zahteval zase *avantgardni* položaj.

Bili smo obsojeni na nezadržano medsebojno iztrebljanje in masakriranje premagancev ob koncu vojne. In bili smo obsojeni na dolgočasno, že nekaj generacij obstoječo življenje pod prisilo, oziroma na latentno (ideološko) nadaljevanje državljanske vojne brez konca.

To bolešno stanje še danes traja, dasiravno prav današnja slepa ulica, v katero je ta nedokončana vojna zašla, na najbolj porazen način izpričuje, kako je nesmiselna. Danes je jasno, da nam je prinesla zmago in zmagovalca samo po imenu.

A tisto, kar je bilo poraženo v mirnodobski vojni, je obsedenost s prepričanjem, da obstaja neka čudodelna večvednost, ki vse rešuje in posveča s to večvednostjo vsakogar, ki se ji pridruži, in da tudi razen tega ni potrebno kaj bistveno več kakor to pridruženje. In da naredi ta večvednost tiste, ki se ji pridružijo, vnaprej izvoljene, za tiste, ki vedo tudi za vse druge, bolj kot vedo zase ti ljudje sami. Pa da jim ta večvednost daje pravico, da vso tisto množico »ostalnih«, ki ne vedo ali vedo samo napol, prisiljujejo na »končne etape«.

Od takrat naprej, ko da od narave dani darovi ne pomenijo nič več in da jih je mogoče povsem nadomestiti s to večvednostjo in vnaprejšnjo, zgodovinsko izvoljenostjo. Tako je človek poskusil nekako izstopiti iz narave, a njen odgovor je surov in zlovesč. In tako smo premaganci vsi brez izjeme, slovenski narod v celoti.

Šele odtod, od te, rekel bi, ničelne spoznavne točke naših neuresničenih pričakovanj, se lahko pomaknemo kam naprej.

Na novo pridobljena zrelost nam je razvila smisel za priznavanje organsko nujnih življenjskih razlik, s čimer smo se približali naravnemu redu stvari. Novo doživetje našega poslanstva nas je postavilo v ospredje sodobnih procesov osveščanja. Poraja se občutek, da postajamo eden izmed vzorcev sveta, namesto včerajšnjega občutka naše odvečno-

sti. Naše energije so se začele razvrščati drugače: od prejšnjih skrajne polarizacije, ki jo je pospešila naša socialna katastrofa, k pripravljenosti za promocijo našega narodnega občestva kot celote.

(Konec)

Dr. Joža Vilfan umrl

(Po Kat. glasu) - V Ljubljani je umrl v starosti 79 let politični delavec in diplomat dr. Joža Vilfan, sin dr. Josipa Vilfana, slovenskega poslanca rimskem parlamentu. Kot 20 leten je zavoljo fašističnega pritiska zapustil rodni Trst in se preselil v Ljubljano, kjer je 1933 doktoriral na tamkajšnji univerzi. V komunistično partijo ga je že čez nekaj let nato Parizu sprejel pisatelj Lovro Kuhar (Prežihov Voranc).

Od sredine 1943 do februarja 1945 je živel na Primorskem in bil na vodstvenem položaju primorske OF, se po koncu vojne veliko trudil, da bi se Primorska prišla pod Jugoslovijo, nato pa daljšo dobo preživel v diplomatski službi. Dnešnja smrti je bil član zveznega sveta SFR Jugoslavije.

Telesno gibanje dobro za srce

Po zdravstvenih pregledih ugotovili, da je telesno gibanje najboljšo zdravilo, da se pacienti po srčni operaciji čim prej opomorejo. Telesno gibanje pospešuje krvni obtok in poživlja vse telesne funkcije in tako pripomore k hitrejšemu okrevanju, morejo bolniki po srčni operaciji čimprej začeti malno življenje. Seveda je tudi glede telesnega gibanja vsa pretiravanja škodljivo.

MALI OGLAS**FOR RENT**

2 rooms, down, with private bath & entrance. Completely furnished. Call 391-5718.

FOR RENT

4 rooms, up. St. Vitus area. Call 431-0628.

HIRING! Federal government openings in your area and overseas. Many immediate openings without waiting list or test. \$15-68.00. Phone call refundable. (602) 838-8885. Ext. 1772 (915-211-1111)

House For Rent

3 bdrm. 1 1/2 bath. Garage. Euclid, north of Blvd. \$450/month, plus utilities. Contact Dolores Walker — 731-3111 (89-9111)

For Rent

Single Home. Immaculate 3 bdrm. bungalow. Attached garage. Full basement. Adults only. No pets. Call 951-9487. (89-9111)

Hiše barvamo zunaj in znotraj. Traj. Tapeciramo. (We wallpaper). Popravljamo in delamo nove kuhinje in kopalnice ter tudi druga zidarska in mizarska dela. Lastnik TONY KRISTA VAVR. Pokličite 423-4444 (89-9111)

Complete Works of IVAN CANKAR

Collectors' item. - Hard to come by. Best offer over \$150. Write to: 639 Broadway, New York City, 10012 or call (212) 475-0450.

(x)